JEREMIAS JONASSEN

OG

Vor Flyvende

SMAAHISTORIER
FRA
CANADA-PRÆRIEN

AV

Ingvart Olsen

Forord.

Midt i livets høitidelige alvor, i hverdagslivets graa ensformighet, naar humørsyken kommer sigende blytung over ens sind, hvor gjør det da ikke godt at bli viftet under næsen med et pust av friskt humør! Og kan man saa faa sig en god latter, da virker det som om natsvarte skyer pludselig spredtes, og solen med ett skinner ind i vor sjæl. .... Under livets jernhaarde kamp for en kummerlig tilværelse er vi omgit av saa altfor mange egenkjærlige og sure mennesker, som kommer ind i vort liv som en iskold vintertaake. Og saa alle disse menneskene som gaar rundt og kliner sine sorger og bekymringer ut over sin næste, som kanske allerede paa forhaand har mer end nok av egne sorger og græmmelser; disse mennesker virker som en knugende, klam haand som lægger sig utover vor tilværelse. — — —

Hvor virker det ikke velsignet velgjørende, naar vi paa vor færd mellem livets haarde vilkaar og mellem iskolde medmennesker møter en munter sjæl, som eier evnen til at holde sine sorger og bekymringer for sig selv, og kanske atpaa kan skaffe os en hjertestyrkende latter paa halsen! Hvor letter det ikke livsbyrden for os! Hvor lyser det ikke op i vor sjæls mørkeste krok! — — — —

Om dette beskedne lille hefte kunde evne at gi en eneste av mine landsmænd et pust av godt humør, og om en og anden skulde føle sig fristet til at trække en smule paa smilebaandene, da er hensigten med mit arbeide naadd.

Tilslut vil jeg sende med en hjertelig tak til alle de mange av mine landsmænd som ved sin egte norske vennesælhet og rundhaandede gjestfrihet har gjort det mulig for mig under mine reiser paa Canadas prærier at bevare mit eget gode humør.

Winnipeg, Manitoba, Canada, i desember 1916.

Forfatteren.

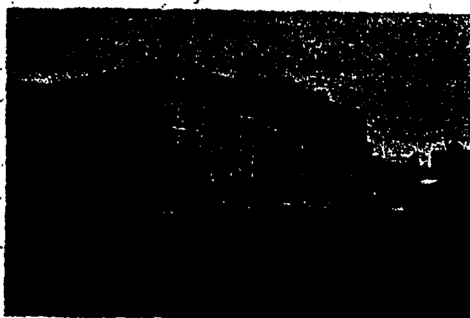
Min første nat i Winnipeg.

Saa grant jeg mindes den dagen, eller rettere natten, jeg første gang hadde den ære at sætte mine norske ben paa Winnipegs grund; jeg kom ind med et C.P.R. tog fra Quebec klokken tre om morgen en søndag i mai 1909. Efter et flygtig farvel til endel av reisekameraterne som jeg hadde delt ondt og godt sammen med fra England, samlet jeg mine saker og bega mig ut fra stationen; der stod jeg og glodde mig rundt, og saa ut som hele verdens dumhet hadde kondensert og koncentrert sig i mit morgengrætne fjæs. Enhver som er kommet med hænderne fulde av haandkufferter og alskens andet stof til en fremmed by i et vildt fremmed land vet, hvordan det kjends at bli staaende paa sine to pinder, uten at ha den aller ringeste anelse om, hvad kant man skal begynde at gaa til. Man ser sig omkring med et blik saa tomt som et stort hul i tæt taake, glor og glaner i alle retninger for om mulig at faa et glimt av noget som kan gi et lite vink om, hvad man skal ta sig for og hvorhen man skal styre sine fjed. Men det gjaldt at faa tak over hodet og saa spurte jeg saa godt jeg kunde paa engelsk en konstabel som spankulerte med stolte hanefjed utenfor stationen, om han kunde si mig, hvor jeg kunde finde et bra hotel. Den elskværdige sjæl pekte over gaten og sa at d e r er et godt et — jeg takket for oplysningen og stræbet over til hotellet. Det var Savoy hotel, som visst mange skandinaver vil kjende til fra de dage, de spendte sine surt erhvervede center over bar'en der. Clerken viste sig at være en svenske, som endnu den dag i dag er i Winnipeg; og enhver kan forstaa, hvor det gjorde mig let om hjertet allerede ved min første indtræden i det vilde canadiske vestens hovedstad at møte en svensk bror. Jeg fik et rum mot Higgins ave.; jeg var straks paa det rene med at jeg ikke var kommet ind paa noget førsteklasses sted; men det vilde vel heller ikke passet, hverken med min nysgjerrighet efter at faa se mest mulig snarest mulig av Vestens vildskap; og heller

ikke med min noget slukne pengepung. Tiltrods for at jeg hadde hørt saa mange vilde historier om mord og drap og om revolverskyting paa aapen gate og alt andet som hører med til en vel sammensat amerikansk røverhistorie, glemte jeg merkelig nok hin nat ganske og aldeles at tænke paa den opbyggelige ting, at jeg kunde risikere at vaakne om morgen med et par pund canadisk bly i kroppen. Enten det nu var den elskværdige svenske clerk, eller det var min overtræthet som dysset mine bange anelser i søvn, skal jeg la være usagt. Det tok mig ikke mer end et par sekunder til at falde isøvn; og som en fire tons graasten sov jeg til jeg vaaknet om morgen. Og hvad tror Dere der var som først naadde mit øre efter min første opvaaknen i Winnipeg? — — Det var en lyd som frembringes omtrent uten undtagelse av alle som tar sig en rigtig stor og sterk dram—denne velkjendte harkende, gurglende, fræsende lyd som tyder paa at drammen rev i halsen; og denne liflige lyd efterfulgtes av endel eder paa renhekla svensk, eder saa lange at jeg trodde manden ikke vilde bli færdig med dem, før han blev tørst efter den næste dram. Jo, jo, san — svensk var det siste som lød for mit øre da jeg gik tilsengs, og svensk — og det til og med av aller kraftigste slaget — var det første som naadde mit øre i den aarle morgenstund ved min første opvaaknen i den vordende canadiske millionstad. Jeg begyndte saa smaat at spekulere paa, om Winnipeg var bebodd av bare svensker med en og anden canadier og andre slags folk indiblandt. — — Men jeg kunde ikke fatte og begripe, hvor lyden kom fra; det hørtes saa grangivelig som de drammedrikkende svensker var i samme rum som jeg; forklaringen fik jeg ganske snart: svenskerne var i et rum som ikke fik andet lys end gjennem mit rum—gjennem en aapen glugge i væggen. — Mine ukjendte svenske brødre paa den anden side av gluggen var aabenbart besat av en ganske nederdrægtig og standhaftig tørst, for der lød i et væk et langtrukkent æ—æ—æh med den eiendommelige bilyd som en nedsynkende, rivende sterk dram frembringer, men som ikke kan beskrives med ord paa et stykke papir. Jeg lurte i mit stille sind paa, hvordan de vilde bli tilsinds inden kvelden, om de skulde holde det gaaende i samme tempo med sin drammedrikking og sin æ—æhing, disse mine naboer bak hullet i væggen — — — — —

Men jeg fik ikke tid til at bry min hjerne længe med dette problem; for med ett blev jeg staaende aldeles stiv av rædsel, og hver

haartist paa mit hode reiste sig ende tilveirs. Der, ret foran min fot *laa et* stort uhyre, noget som lignet en kjæmpeflue som der hadde kjørt en steam roller over et par hundre gange; jeg hadde aldrig i mine levedage set en flue av slike dimensioner, og jeg *blev* selvfølgelig straks ganske ordentlig imponert av storheten av alle ting i Canadas eventyrland. Ubæstet rørte paa sig, og jeg indsaa nødvendigheten *av at* gripe til vaaben, før min motstander fik tid til at gaa til angrep.. Med kraftig haand grep jeg en stol, listet mig paa mine yderste taaspidser hen til kjæmpen, tok godt sigte og satte saa haardt jeg turde for ikke at risikere at gaa tvers gjennem gulvet det ene stolbenet like paa utyskets ryg; saa satte jeg mig med hele min tyngde paa stolen, lod mine hundre og sytti pund virke paa bæstet en stund og reiste mig saa forsigtig op for at iagtta virkningen. Jo, den nederdrægtige slyngel var blit spredt adskillig utover i alle retninger, og den siste rest av liv syntes at være sluknet. Jeg drog et lettelsens suk, og takket alle gode aander for at jeg saa lykkelig hadde undgaat den første fare som hadde lurt paa mit liv ved min første indtræden i den nye verden. Jeg har senere set millioners millioner av disse dyra rundt alle de elektriske lys i Winnipeg om vaaren. Men da hin første jeg møtte den første morgen i Winnipeg ikke fik anledning til at presentere sig, kjender jeg endnu idag ikke dens navn.....

C.P.R. Stationen i Winnipeg.

Blandt menneskeædere.

En av de uberegnede overraskelser som ventet mig var mit første møte med de brunmalte grenaderer som i nattens mulm og mørke marsjerer op og ned av folks vægger, og som med en utrolig behændighet og forbausende sikkerhet forstaar at ta sig frem i folks sengesteder, møbler og overhodet overalt, hvor der er saa stort rum, at man kan stikke en tyndtænkt tanke ind. Er man saa elskværdig at gi disse mangebenede væsener adgang til sit hus, blir man daarlig belønnet for sin gjestfrihet. Og finder man sig i gjesternes næsevisheter for længe, tar det som regel en ende med forfærdelse, og i mange tilfælde har den elskværdige vert maatte fly paa dør for at redde de siste rester av et næsten opspist liv. For disse uhyrer er den skinbarlige blodtørstighet; med et umættelig begjær efter menneskeblod styrter de sig over sit offer med en glupskhet og en halsstarrig paagaaenhet som kan drive selv den taalmodigste og mest tykhudede til at springe tvers gjennem baade vægger og tak av lutter fortvilelse. Med en feighet som vilde faa en tyrk til at rødme, holder de sig skjult i sine huler den ganske dag; men aldrig saasnart den sorte nat sænker sig over væg og seng, kommer de frem i kolonner og geledder og kaster sig med blodtørstig vildskap over den ulykkelige som har lagt sit trætte hode paa puten for at faa en høist fornøden hvile og søvn. Kan de ikke paa anden maate komme sit bytte tillivs, krabler de snedige som en indianer paa krigsstien under taket og klorer sig frem, indtil de befinder sig like ret over sit offers hode; saa lukker de det ene øie til, tar rigtig godt sigte, spytter kraftig i næverne og lar sig falde. Ve da den som har for vane at ligge paa ryggen og gape efter luft! — —
Men nu skriver jeg saa det klør mig over hele kroppen! — — — Jeg skulde beskrive det første møte med disse brunmalte menneskeædere, og det gik saadan for sig: Min nyfundne ven P. M. Dahl skulde hjælpe mig til at finde et godt losji — jeg hadde været i Winnipeg bare to

tre dage, og var ganske og aldeles ukjendt med lokaliteterne. Han fik mig anbragt hos en gammel jødekjærring, som viiste os et rum i anden etasje i sit hus. Hun skrøt selvfølgelig over al maate over, hvor rent og pent alting var, noget som jeg hadde meget vanskelig for at faa mine øine til at tro. Vi hadde leiet værelset, og intet ondt anende krøp jeg tilkøis om kvelden i borgelig tid. Jeg la mit trætte hode fortrolig paa puten og var netop kommet saalangt ind i søvnen, at jeg holdt paa at sovne for alvor, da — vel, det begyndte at klø mig rundt halsen, i øresnippene, værre og værre, jo mere jeg klorte fra mig. Jeg rev og klorte, men alle mine fortvilte anstrengelser resulterte bare i, at det begyndte at klø like galt paa en ny flæk. Jeg kunde ikke begripe, hvad dette her var for noget, saa jeg rev av en fyrstikke for at undersøke sakens sammenhæng nøiere; men da kan Dere tro der blev liv i leirvan! Brune flækker føk til alle sider som hadde der drattet ned og eksplodert en tysk granat midt paa hodeputen! Tak skjæbne! Det var ikke til at tænke paa at sove mer den nat. Jeg skar tænder av raseri mot den lumske jødekjærring som saa skammelig hadde løiet mig like op i mit troskyldige nykommeransikt og med en slik umenneskelig hjerteløsshet narret mig like midt op i menneskeædernes flok. Jeg forlovte mig paa, at saasnart hun kom ut av kluterne om morgenen, skulde hun faa høre kraftig tale. Men — da jeg hadde tat hende ordentlig i skole en stund og fortalt hende baade paa engelsk og norsk om de brunmalte menneskeædere i sengen, svarte hun med den største frimodighet, at der aldrig hadde fundtes et dyr i hendes hus! Jeg maatte ha drømt, sa hun!!! Jo det var min sandten en baade naturlig og sandru drøm; jeg hadde aldrig i mit liv før været saa sanddrømt, at jeg fik store blæmer og kuler rundt hele min hals! Men jeg skal lære dig, din arrige heks, tænkte jeg; og til næste nat rustet jeg mig ut med en mængde knappenaaler og et stort ark hvitt papir. Hun skulde faa se brunt paa hvitt for, at jeg ikke bare hadde drømt. Da jeg saa gik tilsengs den kveld, la jeg et lager av fyrstikker ved siden av mig, saa jeg i en haandvending kunde foranstalte en herlig illumination og faa anledning til at møte mine angripere i aapen kamp. Med et listig pust blaaste jeg lampen ut, la mig stille og pent ned bevæbnet med en knappenaal i den ene haand og en fyrstikke i den andre og rørte ikke et lem. Jo, ganske rigtig, der kom fortroppen anstigende; et nap i det ene øre fik jeg før jeg fik sanset mig rigtig; men

rolig laa jeg, bet tænderne sammen og ventet taalmodig som en eskimo ved et sælhul; jeg vilde gi angripernes hovedstyrke anledning til at rykke frem. Et nap i det andre øre fortalte mig, at fortroppen hadde signalisert, at alting var all right; saa begyndte de at angripe i sluttede ræker. Ha! tænkte jeg, nu skal der bli slagsmaal og mandefald! Med et raskt grep rev jeg en fyrstikke av og saa gik jeg til angrep! Fienden styrtet til alle kanter i vild flugt, men jeg var dem for snar; fire fanger blev mit bytte — samtlige spiddet paa en og samme knappenaal og arbeidet var gjort saa kvikt, at jeg ikke engang brændte fingerne mine paa fyrstikken, som varte hele slaget ut. Omhyggelig som en zoologisk professor anbragte jeg mine fire fanger paa hver sin knappenaalsspids og spiddet dem eftertrykkelig fast paa det hvite papir. Og der stod de alle fire og spralte av alle livets kræfter for at komme løs; men her var ingen naade og pardon at faa. Og jeg gjenoptok min tidligere position og avventet næste angrep — bevæbnet som før. Ganske rigtig; først et nap i det ene øre, for at forvisse sig om at alt var rede for angrep; men denne gang hadde de visst hentet ganske ordentlige forsterkninger; for ved næste motangrep tok jeg otte fanger og var endda i farten — meget mot min vilje — nødt til at dræpe to, som allerede var kommet op paa hodeputens yderste rand og krøp alt det remmer og tøi kunde holde. Slaget varte til dagbrækningen, da fienden blaaste retræt; jeg hadde tat seksten fanger og to døde — som alle var spiddet paa hver sin knappenaal og pent og net sat i rækker og rad paa det hvite papir. Men da jeg nu efter slagets tummel lot mit matte blik glide langs de fangne fienders rækker, følte jeg mig stoltere end paa lang tid, og i seierens rus tillot jeg mig at synde mot et av de elementæreste bud om god tone, og rakte med foragt tungen langt ut av halsen mot de brunmalte rækker og sa med foragtelig røst: Har Dere ikke faat blod nok endnu, saa ligger jeg her, saa mye Dere vet det; værsgo ta for Dere som Dere var hjemme! — Og dermed snudde jeg mig mot væggen og sov, som en mosegrodd graasten til langt ut paa formiddagen. — — — Mens jeg klætte paa mig mønstret jeg mine fanger og frydet mig til at se min jødevertindes fjæs, naar hun slik kunde faa det brunt paa hvitt, at jeg hadde snakket sandt. Men kan De tænke Dere til, hvad hun svarte, da hun stod ansikt til ansikt med mig samt mine atten faldne

fiender? Jo, hun hadde den uhørte frækhet at si mig ret op i mit ansikt, at jeg hadde bragt dyra med til huset selv!!! Men da flyttet jeg ved første leilighet fra hende. Den kjærringa var mig for strid! Og min efterfølger i den sengen ønsket jeg velkommen i godt selskap! —

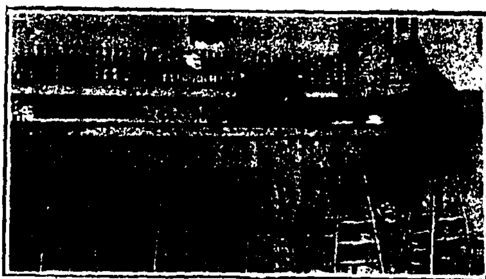
Ved lunch counteren.

Som alle andre skikkelige folk trængte jeg ogsaa av og til efter min ankomst til Winnipeg at faa noget tillivs for at tilfredsstille en stadig og regelmæssig tilbakevendende hunger. Den første gang jeg gik ind paa en restaurant for at faa mig et maal mat kan det nok hænde, at jeg satte store øine, da jeg fik se alle mandfolka sitte paa hver sin pinde, høit tilveirs som en flok med høner som hadde flaksa op til kvelds. Det var da en forunderlig maate at sitte paa, naar en skal spise, tænkte jeg; for slike indretninger til at anbringe sit sitte-apparat paa hadde jeg aldrig i mit liv set før; og aldrig hadde jeg tænkt mig, at skikkelige folk kunde sitte paa andet end en stol med fire ben paa og ved et bord. Men her hadde man en lang indretning som de kaldte for counter, og paa utsia av den var der stillet op en lang række med pinder med runde skiver paa; de forsultne sjæle maatte saa klatre op paa disse pinderne og balansere paa dem, mens de slængte maten i sig. — — Jeg blev staaende og lure paa dette en stund; jeg var ikke sikker paa, hvordan jeg vilde ta mig ut første gang jeg skulde op paa en av disse stilkene; men vilde jeg ha mat, var del ikke anden raad, jeg fik risikere mit liv, og med stor forsigtighet slængte jeg den ene skanken iveiret, og med et lite hump paa mit endelig fik jeg mig plasfert paa den runde skiven. Om jeg ikke kom akkurat i centrum paa skiven, saa hadde jeg da faat mig saapas langt indpaa, at jeg blev hængende. Men jeg turde ikke se ned; for da kunde jeg blit svimlen i hode og ramlet av pinden. — — — Saa tok jeg fat paa at studere matsedlen; men det var værre end værst at finde noget der som saa spisendes ut; det var saa mange forunderlige navne, at det gik rent rundt for mig, og da jeg hadde glodd paa papirlappen en god stund — som ei ku paa en rødmalt laavevæg — var jeg akkurat like klok som da jeg begyndte. Men saa var jeg saa svineheldig akkurat som jeg skulde til at opgi det hele at faa øie paa „ham og egg".

og det forlangte jeg med en mine som skulde bety noget slikt som, at det var det eneste av hele den milelange regle av retter som jeg fandt spisendes. — — — — — —

Der var „leg of veal“ og „leg of pork“ og „leg of mutton“; og jeg gjettet mig til, at dette var nogen slags legger; men hvad for slags dyr de hadde brækt beina av og kokt eller stekt for at servere for folk, se det tok det nogen tids nærmere studium til at bli fortrolig med. Nei tak ta mig et par stekte skiver av en gris og to ditto høne-egg, det var da dyr som jeg følte mig i slegt med. Jeg tror, at av hver ti maal jeg har spist paa restauranter i de over syv aar jeg har været i Canada, har de otte maal været grismaten og hønseproduktet. — —

Men det tok mig lang tid, før jeg blev rigtig fortrolig med at sitte paa disse pindene og spise; jeg hadde længe en følelse av at jeg vilde ramle tilgulvs, bare nogen saa kvasst paa mig; og slængte jeg en matbit for kraftig ind gjennem matgluggen, hadde jeg en bange anelse om at jeg skulde tippe bakover. Men nu har jeg faat slik øvelse og erfaring i at balansere paa lunch-counter-pinder, at jeg vover at se mig omkring, og endog se ned, uten at miste balansen...........

Ved lunch counteren.

Den maa tidlig krøkes, som god krok skal bli — — — —

For den som kommer til Canada med norsk sprog, norske tanker, norske briller, norske sæder og skikke og uskikke er det sandelig ikke saa let en sak at forsone sig i en fart med alt det nye og merkelig rare som kommer styrtende over én. Den som er vokset op som en potteplante i norsk jordbund og aldrig har set andet end norsk stel omkring sig, tror uvilkaarlig at alting hele den ganske verden over skal være akkurat paa en prik som det var i Norge. En blir derfor staaende og gaaende med store, stirrende, forundrede øine, naar én kommer til et fremmed land og finder alt sammen fra det mindste til det største saa ganske anderledes end én var vant til det fra barnsben av. Det gjælder sandelig min hat at være baade tøielig og bøielig og føielig, skal én ikke komme paa kant med de nye forhold og omgivelser. Nu er det jo enkelte som kommer til Amerika og Canada med den skraasikre mening, at det man var vant til hjemme er det eneste som er nogen ting tess i denne verden; og med denne skraasikre mening i alle lommer v i l de ikke se eller forstaa eller indrømme, at der kan være meget i de nye forholde som er rigtig baade godt og bra. Disse mennesker blir gaaende i aarevis med næsen tilveirs og rynket av et surt grin til alt det de baade hører og ser. Og støtt og stadig snakker de om, at i Norge gjorde vi det slik og i Norge kunde vi aldrig falde paa at gjøre det slik. Man seiler frem mellem de nye omgivelser med en suveræn foragt for alt man kommer i berøring med — indtil en vakker dag forvandlingens lov begynder at virke; men da blir det pludselig ogsaa slut med at snakke om, at det man reiste fra var det eneste rette og rigtige. — — — Da er det saa ofte at apekatnaturen gjør sig gjældende i den omvendte; han hopper efter saa godt han kan baade paa to og paa fire alt, hvad han ser av nyt. Og saa heter det at: ja, nei, i Amerika er det andet til stel der, kan Dere tro; bevares vel for knuskeri og husmandsstel i det lille fille Norge — — — — —

Jeg maa tilstaa min skrøpelighet: det var mer end én ting som jeg syntes var baade besynderlig og bakvendt, den første tiden efterat jeg hadde sat mine ben paa Winnipegs grund. Jamen syntes jeg det! Det var baade den ene og den andre tingen som jeg syntes var borti natten urimelig rar; jeg kunde for eksempel ikke fatte, at det skulde være saa latterlig saa silkehatter, eller sotrør, som vi kaldte dem i Trondhjem, at se paa hue til mandfolka! Og skulde én ha set maken til uhøflighet, ikke at ta av sig hatten og léa litt paa ryghvirvlerne, naar én møtte en av sine bekjendte! Og rædsel over alle rædsler! Gik ikke mandfolka med hatten paa og i skjortarmene inde i kontorer og forretninger! Og saa sandelig kom der ikke mandfolk spaserende paa aapen, offentlig gate i skjortarmene — og ikke et eneste kvindfolk besvimte! Slikt skulde én da vel aldrig hverken ha hørt eller set nogensteds blandt civiliserte mennesker. — — —

Jeg husker den første gang jeg var nede paa et av kontorerne paa C.P.R.-stationen for at hilse paa min ven ingeniør Harald Rindal; der sat en hel haug med unge jenter og hamret paa skrivemaskiner, mens kjakene gik paa dem i ett væk som paa en kanin som har faat en bunke med grønt græs om vaaren. Nei, du store maskerade, tænkte jeg, saa sandelig tygger ikke jentene tybak i Canada! Jeg ventet hvert øieblik at se de unge skjønheter sende en brun kladas bortover gulvet; men nei — — — Nu, det tok mig naturligvis ikke længe at finde ut, hvad det var de feminine tyggere tandet saa ivrig paa; chewing gum. Dere! — — — — — — — —

Saa var det en dag jeg møtte endel norske gutter, og vi begyndte at prate om løst og fast; men det var da ganske besynderlig for et sprog de hadde; det var ikke engelsk, og det var ikke norsk; forunderligere lapskaus hadde jeg aldrig hørt, undtagen paa strilgtorvet i Bergen, da jeg var paa veien til Canada. Jeg syntes jeg fanget endel ord som lignet noget slikt som at en av dem slipa paa opstærsen; den andre hadde lusa ei skjorte hos chinken; en tredie hadde travla (jeg syntes grangivelig han sa skravla) fire mil den dagen; han som slipa paa opstærsen sa, han fila saa bom, for han hadde kætsja kulde av en dræft gjennem glasset, som en gut paa strite hadde kikka en stein igjennem saa det va baasta. Og naar en av dem fortalte noget sa de andre navladelig „sjur" og „ju bett"! Av og til kom der et: iis dæt so? — Jeg stod som en lort paa en nymalt væg og visste ikke hverken ut

eller ind; var det ikke fordi jeg visste, at disse karene var norske og for et og andet ord indiblandt, som jeg kunde sat mit unge liv i pant paa var norsk, kunde man likesaagodt indbildt mig i al min sproglige ny-kommeruvidenhet, at de unge mænd var zulukaffere eller hottentotter som en gang i sit liv hadde gaat forbi en norske i et eller andet afri-kansk vildniss. Jeg vet, at jeg var paa det rene med, at det var noget rædselsfuldt miskmask, det sproget de talte, og jeg kan erindre, at jeg høitidelig lovet mig selv aldrig at synke saa dypt i sproglig fornedring, at jeg skulde la slik vederstyggelig tale komme over mine læber. Og denne indætte foragt for denne lapskaus sat i mig ganske længe. Mrs. P. B. Anderson i Bardo vil kunne fortælle om et baade kraftig og velment foredrag, jeg holdt for hende over en glohet kop kaffe i Bardo, om det over al maate og beskrivelse ustyggelig stygge ved dette mix-tum compositum, som jeg ved den leilighet fik vite kaldtes minnesota-norsk. Men ak og vé! Nu er jeg selv blandt de faldne, sproglig ne-derdrægtig uværdige og blander og skriver og snakker minnesotanorsk saa det knaker i væggene. Det var ikke for ingenting at Mrs. P. B. Anderson, da jeg i 1912 møtte hende i Camrose under indvielsen av den norske høiskole der, gjorde saa inderlig nar av mig og frydet sig i sin inderste kvindesjæl over, at ogsaa jeg var drattet ned i minnesota-norskenes mixende forvirring. Men jeg tilstaar villig og med glæde min skrøpelighet; jeg finder det meget, meget ofte aldeles unaturlig at bruke renvaskede, uforfalskede norske ord, naar jeg skriver om canada-norskenes liv og levnet. Og skal det bli den rette duft av det, jeg skriver om mine oplevelser blandt mine landsmænd i Canada, da maa jeg ty til minnesotanorsken.

Og nu ber jeg saa ydmygt og tyndt som en flatklemt homestea-der-pandkake om, at de sproglig forfinede som maatte komme iskade for at læse disse linjer, av hjertets godhet og megen overbærenhet vil tilgi en falden broder; og som et pant paa, at man vil opfylde min bøn, tillater jeg mig allerede her paa forhaand at indbilde mig, at jeg hører et enstemmig: „sjur, ju bett!“ . . . . .

Paa snedker-job.

Det er kanske ikke mange som vet, at jeg har været snedker ogsaa, siden jeg kom til Canada. Men jamen har jeg det — i samfulde tre uker snedkererte jeg saa det bare fost efter. — — Jeg hørte saa meget snak om, hvor godt snedkerne tjente i hine bygnings-boomens gyldne dage, og hvor let det var at faa job som snedker, selv om én ikke hadde tat sin haand i en sag i hele sit tidligere liv. Og saa drev jeg paa med Carl Moen, bror til Nels Moen, som nu driver sig som farmer i Rhoda i Manitoba. Det var i de dage da Nels Moen og Nicolay Bjerkhaug hadde den store jobben paa Furby street. Nuvel, Carl var visst mere nøie paa det, for han vilde vite, om jeg kunde bruke en hammer. Om jeg kunde. Hadde jeg ikke mer end én gang hamret saa jeg gik med store blodblæmmer paa venstre haands tommeltot, og hamret jeg ikke en gang, slik at jeg holdt paa at værke av mig hele neglen paa den samme tommeltotten, bare fordi jeg var saa altfor ivrig og slog til for haardt! Om jeg kunde bruke øks? Jo saamen, jeg hadde nær kappet av mig fire fingre paa venstre haand engang jeg skulde kløve ei veastikke i to og glemte i bare overdreven arbeidsiver at ta venstrehanna væk idetsamme jeg slog til med øksen. — — Ja, saa var det om jeg var vant til at føre en sag? Skulde én ha hørt saa dumt spørsmaal til en som hadde studert til sagfører ved selveste det kongelige Frederiks universitet i Kristiania i fem aar, og endda været saa grinagtig heldig at faa sagførereksamen atpaa til! — — — Ja, saa fik jeg job da, og det var paa huset til sagfører McMeans paa Armstrong Point jeg skulde vise mine mange færdigheter som snedker. Betalingen var fem og tyve canadiske center for hver time jeg hamret og saget og snedkererte. Jeg blev anbragt sammen med en liten lubben nordlænding med en lys mustasj; og foruten os to var Carl Moen selvfølgelig paa jobben for at holde et vaakent øie med os og passe paa, at vi ikke stjal for megen dagløn. Det værste ved hele jobben var, at jeg maatte

staa op midt paa natta for at være i ret tid paa arbeidspladsen klokken syv om morgenen. — — — — Saa bar det til at snedkerere paa haarde livet. Jeg grep om hammerskaftet med kraftig haand, satte spikeren paa plads og slog til som gjaldt det at drive en seks-toms spiker gjennem en firetoms staalplate. Og som ved et mirakel traf jeg spikeren like i hue, saa den gik halvt ind ved første slaget! Det var visst ikke frit for, at mine to arbeidskamerater holdt et halvt øie med mig for at se, hvor mange slag jeg maatte gi spikeren for at faa den ind; og tar jeg ikke skammelig feil drog der sig et svakt lite skuffelsens træk over de to forventningsfulde fjæs som sikkert hadde ventet at faa se en flatklemt tommeltot. Men allerede ved første slaget hadde jeg sat mig i slik respekt, at begge opga ethvert haab om at faa sig en skadefro latter over feilagtig beregnede hammerslag. Og da jeg langet ut med hammeren til andre slaget, mente jeg paa det, at det skulde være det siste paa den spikeren; men ak og ve! hovmod staar for fald; jeg tok i saa det knaket i armledet paa mig og smurte til, saa en kunde tro hele væggen vilde fly tvers igjennem hele huset, og traf saa akkurat ved siden av spikeren saa der blev et stort, dypt, rundt hul efter hammerhodet i væggen. — Jeg glemte i ærgrelsen rent av at fryde mig over, at jeg hadde reddet livet til tommelfingeren — jeg saa de to andre gliste over hele fjæset av ondskapsfuld fryd — og der stod jeg og glodde mig tverøiet paa den stygge bunken i sagfører McMeans' fine væg. — — — — — — — —

Efter endel tusen slag den første formiddag hadde jeg faat saapas øvelse i at træffe spikerhoderne, at jeg ialfald kunde regne med en træffer for hvert femogtyvende slag. Men under al min iver og hammerering, hadde jeg ikke lagt merke til at det begyndte at svi noget ganske nederdrægtig i min høire haand — den som krampagtig klorte sig fast i hammerskaftet. Men nu begyndte det at gjøre saa ulidelig vondt, at jeg rent uvilkaarlig saa efter, hvad det var som manglet. Jo, der manglet nok ikke saa lite skind i den arme haand; nogen skindfiller her og der var alt som var igjen av min haands før saa silkebløte indre .... Og slik en forunderlig fornemmelse jeg begyndte at faa i armmusklerne, Dere; ja, jeg maatte gang paa gang klype mig i armen for at forvisse mig om, at den fremdeles hang paa. For jeg kunde ikke føle det aller mindste tegn til liv i armen efter klokken elve om formiddagen — — — —

Jo, jeg fik nok føle hvad det vil si at være snedker for fem og tyve cent timen; og for at gjøre det endda værre, satte det ind med en bestialsk varme; vi stod der og hamret og svettet, mens solen stak med en fir—fem og nitti grader i skyggen; og en dag, det var værre end værst med varmen kom Nels Moen for at se til os; og da han fik se os hængende paa taklanten med svetten silende ned over ansiktet paa os, spurte han om vi var toillat, som ga os te aa arbei i over huiner grader i skyggen. Dokker kain faa solstek aa dæt ner, sa'n Nels med al sin faderlige medlidenhet. — — —

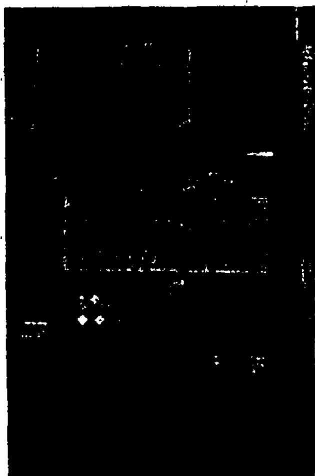
Ja dætte ner ja, akkurat som jeg ikke hadde holdt paa aa dætte ner rat som det var; vi hadde laget til noget som skulde gaa for en scaffold; og den var all right saalænge vi holdt os nogenlunde nær jordens overflate; men efterhvert som vi kom tilveirs, og det blev dypere tilbunds, var det ikke frit for, at jeg hadde kuldegysninger nedover ryggen. Jeg syntes mer end én gang at se mig selv liggende som en bløt flæk med et hammerskaft i midten adskillige fot nedenunder — — — Den fjælen vi stod paa var saa léalaus og myk, at naar min ven ved siden av mig gjorde et ekstra byks paa sig, skvatt jeg op og ner som en pættagurkabold; og mer end én gang blev jeg stgaende som en spansk hane paa ett ben og balansere — men jeg reddet mig hver gang ved at klore mig fast i min egen boksebak. — — — De første nætterne danset der hammerskaft rundt mig, og jeg syntes jeg var en spansk linedanserinde som gik paa en klæsnor, og slængte snart den ene, snart den andre slanken iveiret for at holde balansen. — — —

I Jøde-klør.

Det var tidlig en morgen i oktober 1909, jeg hadde staat op omtrent samtidig med solen, og med en haandvæske i den ene haand og et fotografiapparat i den anden traskede jeg nedover til C.P.R.-stationen forat ta toget til Saskatoon. — — — — Himmelen var blaa, og solen holdt paa at krype sig opover og opover, mens den alt i ett sendte et medlidende blik ned paa min ringe ubetydelighet som skulde ut paa den store, vide prærien for at finde frem landsmænd, som jeg ingen anelse hadde om hvor de var at finde. Jeg ventet mig mange oplevelser og overraskelser, hadde allerede hat ikke saa faa av begge dele i de tre, fire maaneder jeg hadde været i Canada. Som canadier var jeg grøn, grøn som vaarens første spirer; men jeg hadde baade øine og øren med mig og vilde lære. Som sagt, jeg var forberedt paa at opleve noget av hvert, naar jeg kom ut paa de ukjendte sletter; men lite var jeg forberedt paa at faa en liten oplevelse allerede før jeg var kommet mig ut av Winnipeg, ja endog før jeg var kommet ned paa stationen engang.....

De aller fleste mennesker som skal „catche trainet" utfører dette kunststykke som regel i det aller, aller siste øieblik; men hin morgen hadde jeg for min del umaadelig megen tid, og da jeg ingen frokost hadde hat, gik jeg indom en restaurant — den nuværende „Corona" paa Main Street nær Royal Alexandra hotel — og bestilte mig en portion med ham og egg; og mens jeg ventet paa at grækeren eller italieneren eller hvad nation han nu end hørte til, skulde faa livet av grisen og at hønen skulde lægge et par egg, tok jeg mig en liten trip ut for at hale ind noget av den morgenfriske høstduft. Jeg kom tilfældigvis til at stanse utenfor en jødebutik, hvor jeg glante paa alt det rare i vinduene. Jøden inde i butikken maa ha lugtet menneskeblod og at der var en mulig kunde utenfor; for før jeg fik suk for mig kom han ut gjennem døren og slog sin griske jødeklo i min arme krop og

halte mig indenfor og lukket omhyggelig døren efter os. — — Hvad jeg skulde ha? Ingen ting, sa jeg; men fyren kunde gjerne været stokkende døv alle sine levedage for alt det han lot til at høre. Uten videre ceremonier og krusedulller klatret han behændig som en gorilla op efter hyldene sine og kom ned med en æske med et par støvler store nok til at jeg kunde reid op en flatseng i hver av dem og lagt mig tilro og strækt mig av hjertens lyst. Med en veltalende ordflom, som vilde faat William Jennings Bryans tænder til at løpe i vand av pur misundelse, skildret den geschæftige jøde i de mest gloriøse farver det støvleparets mangehaande uovertrufne og uovertræffelige egenskaper og endte med en ganske myndig befaling til mig om at ta av mig de støvlene jeg hadde paa, saa han kunde faa prøve — — — — Jeg har siden mer end en gang beundret min koldblodighet og aandsnærværelse i det øieblik jeg nægtet at adlyde befalingen; for hadde jeg været saa dum at ta av mig støvlene, vilde resultatet efter al menneskelig sandsynlighet blit det, at jeg hadde maattet gjøre min første trip paa Vestens prærier i hoselæstene. At jeg ikke bokstavelig talt blev kastet ut av jødens butik den gang skyldes formentlig den omstændighet, at jøden var en liten tusselabb, omtrent en halv fot længer end sin egen næse. — — —

Jødens butik.

En ridetur.

Naar jeg sir, at ingen magt i verden skal faa mig op paa en hesteryg mere, saa kan Dere stole paa, at jeg mener det tilbunds. Det er syv aar siden jeg hadde min første ridetur i Canada, og den rideturen kjender jeg endnu i mit sitteapparat. Det var i Bardo settlementet i 1909, paa en av mine mange fotturer rundt om blandt farmerne deroppe, at jeg var saa inderlig dum at indlate mig paa den galei at ri paa en poni. Og det gik slik for sig: Jeg var paa vei op til Norems farm, og som jeg i mine enslige betragtninger ruslet gjennem skogen, fik jeg se en poni, fuldt opsadlet, som gik og godgjorde sig av de forfrosne græsstraaene som stak op av sneen her og der. Jeg gned mine øine; for rigtignok hadde jeg hørt snak om, at der fandtes vilde hester i Canada; men at der gik vilde hester om paa prærien i fuldt opsadlet tilstand, det hadde aldrig nogen sagt saa meget som et suk om. Men, jo saamen hadde det sin rigtighet med den opsadlede ponien; men den kunde da vel ikke være av det vilde slaget; det maatte være en stakkar som hadde tulla sig bort fra hjemmet sit, og straks for en barmhjertig-samaritan-tanke gjennem hodet paa mig; jeg vilde ta ponien med mig frem til Norem, og kanske nogen der, kunde vite, hvor den forvildede stakkaren hørte hjemme.

..... Under megen søt og lokkende tale forsøkte jeg at gaa nærmere; jeg snakket til den med min søteste røst og gjorde mig saa lækker i maalet, at jeg næsten kom paa graaten selv av bare rørelse over min egen søte røst. Ponien saa op; den undret sig visst over, hvadslags skabelon jeg var, som hadde tulla mig op imellem trærne i sneen her oppe i Bardo settlementet; men den lot ikke til at være det mindste rædd av sig, og efter endel flere søte talemaater og lifslige ord, kom jeg den saa nær, at jeg fik tak i bidslet paa den. Det var en gjild poni, og den hadde en rigtig finfin sadel paa ryggen; .... hvordan vilde det være at forene den barmhjertige samaritans rolle med det

praktiske ... og ta sig en ridetur paa ponien, tænkte jeg. Naar jeg var saa barmhjertig at føre den forlatte stakkar frem til folk, kunde den sandelig gjøre mig den gjentjeneste at bære mig paa sin ryg. Og for at la handling følge tanke, begyndte jeg mine forberedelser for at komme op paa poniens ryg. Men det var lettere tænkt end gjort; for jeg hadde hænderne fulde av haandvæsker og alskens truck. Først forsøkte jeg at slænge høire skanken over ryggen paa ponien; men hver gang holdt jeg paa at deise bakover, og da endel fortvilte forsøk med venstre skank hadde samme resultat, besluttet jeg at prøve paa en anden maate; jeg tok i saa det knaket i skelettet paa mig og hoppet til av alle livsens kræfter i haab om at komme tvers over poniryggen paa maven; ... nu, jeg var sjælegla, at ingen tilskuere var rundt, for det var saa paa et hængende haar, at jeg hadde gaat paa hodet og dalet ned paa den andre siden av gampen.....Jeg opga ethvert videre forsøk og tok slukøret ponien paa slæp frem til Norem, hvor jeg fik endel nærmere oplysninger om den fortapte. Den var en gang i tiden kommet fra Norem, som er onkel til missionær Rønning, som den gang bodde i Bardo, men som siden er flyttet op til Peace River; en av guttene til Rønning brukte den nu til skolehest, og pleiet at slippe den ved skolen; ponien ruslet da som regel hjem igjen; men den dag hadde den faat lyst til at ta sig en liten tur ut i verden paa egen haand for at se sig om. Saa ruslet den likesaa godt til Norem, hvor den nok hadde tænkt sig at faa hilse paa gamle tomter og kjendinger. ....Da jeg nu skulde tilbake til Rønnings, passet det jo udmerket for mig at ta ponien med og bringe den til den hjemlige arne, hvor den antagelig allerede var savnet; ved god hjælp blev jeg nu slængt op paa poniens ryg, og avsted bar det i pent og pyntelig veloprdragent ponidilt. Jeg syntes ikke netop farten var særlig stor; men saalænge jeg befandt mig indenfor synsvidde fra Norems, ansaa jeg det ikke heldig at gjøre noget forsøk paa at faa ponien til at springe; for sandt at si, jeg var i meget stor tvil med hensyn til min færdighet som rytter paa en vild fremmed poni, hvis luner og nykker jeg ikke kjendte det aller ringeste til. Jeg hadde allerede hørt mange vilde eventyr om bucking bronchoes, om hester som kikka saa høit, at en matte ha kikkert for at se enden paa bakbena demses, naar de slængte dem iveiret.... Det var kanske heldigst at vente med at anstille vaagsomme eksperimenter med forøket fart, ialfald til jeg var kommet bakom skogholdtet

derhenne, hvor ingen nysgjerrige blikke vilde kunne iagta mig, om noget galt skulde hænde..... Men da vi saa var kommet ind i skogholdtet ga jeg ogsaa ponien en liten beskeden paamindelse med haandvæsken; det hele var meget velment og yderst sagtmodig fra min side; men ponien likte aabenbart ikke den slags næsvisheter fra en bykar, som til og med ingen business hadde til at sitte paa en agtværdig ponis ryg. Nok er det, den begyndte at lange ut; ja den begyndte at anlægge et gallop, som kanske ikke kunde betegnes som noget utenfor det vanlige tempo, men som for mig i min uerfarenhet tok saa sig noksaa faretruende ut der jeg sat i sadlen med begge hænder fulde av haandvæsker og andet stof; jeg hadde ingen anledning til at klore mig fast med andet end knærne, og da maa man ikke fortænke mig i, at jeg blev litt blek om næbbet, da farten begyndte at bli noget voldsommere end jeg egentlig hadde tænkt mig passende for min lysegrønne uerfarenhet. Til alt uhæld skranglet det noget ganske nederdrægtig i noget jeg hadde i haandvæsken; dertil slang fotografiapparatet paa ryggen min snart hit og snart dit, og det blev et svare rabalder, som skræmte ponien, saa den satte avsted i vildt gallop; og jo mere den galloperte, desto mer skranglet det i mine saker, og desto vildere blev farten. Tilslut laa ponien ganske skindflat bortover; jeg saa visst ut som en forvildet rytter fra Aasgaardsreien, der jeg jaget avsted over stok og sten paa den vettskræmte poni, mens jeg svinget som en perpendikkel i sadlen og hvert øieblik holdt paa at miste balansen.....
Jeg begyndte at se mig rundt efter en gunstig anledning til at kaste mig av, for ihvertfald at redde endel av mit unge liv, alt imens jeg ropte „ptro" og „vil du stanse, din elendige rakker" og flere andre uttryk som jeg kjendte fra Norge, hvor alle gampene forstaar baade riksmaal og landsmaal. Men alt det jeg skrek „ptro" hadde ikke mere virkning, end om du skvætter vand paa en gaaseryg. Men saa husket jeg med ett, at ponien ikke forstod norsk! Men tror Dere jeg var kar om at hitte paa det magiske ord, som bringer en flyvende canadisk poni til at stoppe! Jeg rotet og grov i min hjernekiste efter det fortryllende ord, som jeg hadde hørt saa mangen en gang og i grunden visste saa inderlig vel; men slik som hjernen min blev skaket og skranglet op under den vilde flugt, var det umulig at komme paa trolldomsordet, og jeg skulde netop til at ta en rørende avsked med denne verden, da jeg — o, lykkelige stund — kom paa ordet; og da kan Dere

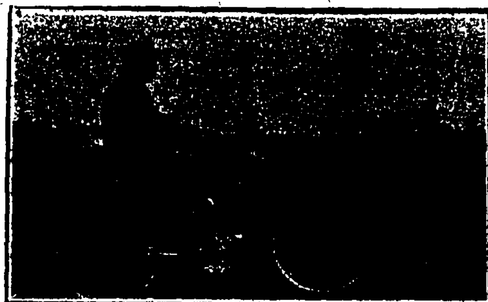
huske paa, at det tok mig ikke længe at faa brølt et saa kraftig „whoa", at ponien satte alle fire bena i bakken og tverstanset med et slikt ryk, at jeg skvatt like over sadelknappen og blev hængende og dingle omskrævs over nakken paa ponien............ Den natten hadde jeg en forunderlig drøm: — — — Jeg sat paa en stor sten paa Dovrefjeld og røkte karva skraatobak av ei sur kridtpipe; saa hørte jeg en sus gjennem luften, og saa fik jeg se Aasgaardsreien komme farende saa skummet drev av hestene. Forrest red ei gammel, tandlaus kjærring, som svingte en stor fjøslime i den ene haanden. Jeg ropte op til hende og spurte, hvor hun skulde hen, siden hun hadde saant forfærdelig hastverk; hun svarte, at hun skulde ned og se paven i Rom; det var en av kårene i Aasgaard som hadde slaat sig vrang, og nu skulde hun faa paven til at lyse'n i ban. Og saa bars det videre med hele hurven. Men da fik jeg ogsaa blod paa tand, og saa banka jeg ut av pipa mi og la paa sprang efter; men ret som det var snublet jeg over noget og dat saa lang jeg var bortigjennem lyngen. Jeg reiste mig op og saa efter, hvad det var, jeg hadde snublet i; og der fik jeg øie paa en opsadlet poni som gik og aat smaasten. „Du kommer som kaldet i en beleilig stund", sir jeg til ponien; og dermed tok jeg den mellem knærne og skrævet avsted det beste jeg kunde for at naa igjen de andre. Da vi red over Drammen, hadde jeg tat igjen den siste av Aasgaardsreien, og saa spurte jeg ham, hvem hun var den arrige kjærringen som red først: „Det er a madam Hansen fra Trondhjem", svarte'n, „og henne maa du passe dig for". „Pyt", sa jeg, „jeg har aldrig været ræd kvindfolk før", sa jeg; og dermed red jeg forbi hele følget og kom op paa siden av a madam Hansen. Hu saa stygt paa mig, men sa ikke et ord; da vi red over Kjøbenhavn spurte hun mig, hvor jeg hadde faat tak i den gjilde gampen; for aldrig hadde hun set den hesten som hadde sprunget forbi hendes egen. „Det skjeller dig ikke", svarte jeg; og saa la jeg til: „men du faar svindte paa den gamle fillemærra di, om du skal holde lag". Hun skulde til at si noget, for hu var aldeles hvit i ansiktet av sinne og hadde allerede aapna mundlæret; men idetsamme var det nogen som ropte, at vi skulde stanse, og da jeg saa mig om, blev jeg var en fysak som hang i lufta i en stor, lang sæk, som det ramla saa forskrækkelig i. „Ka e du for en kar", sir jeg, „som stikker næsa di ind i skikkelige folks affærer?" — „Jeg er hans keiserlige og kongelige majestæt av Tysk-

lands overlivvagt av den keiserlige og kongelige prøisiske luftgarde", sa'n; og ingen faar passere over hans majestæts riker og lande uten min tilladelse", sa'n. — „Jis dæt sy", sa jeg; „du vet nok ikke hvem du snakker til du", sa jeg; „men dette herre er a madam Hansen fra Trondhjem det", sa jeg, „aa du faar passe dig, saa at a ikke naar i agterspeilet dit med limen sin", sa jeg. Hu madam Hansen sendte mig et smørblidt blik og blinka forstaaelsesfuldt med det ene øie. Saa sir jeg videre til fysaken: „Forresten saa kan du hilse'n Hans Matsen med det fra mig, at er det noe han vil, saa kan'n komme sjøl, aa si det paa en pyntelig maate". Og dermed saa snudde jeg paa ponien saa'n vendte baken til luftsækken, og saa tickla jeg'n litt under maven med hælen; og dermed spændte ponien ut med bakbeina og traf luftsækken paa midten saa'n sprak midt i to, og tyskeren dat ut av den kassen han sat i og ramla ner paa jora, hvor han blei hængende tvertfor paa en telefontraad. Men da kom a madam Hansen riende tæt borttil mig og saa la a hanna paa skuldra mi og sa: „Jeg gjør dig til øverst. . . . Mere hørte jeg ikke, for jeg vaaknet med at missionær Røyning stod over sengen og rusket mig i skulderen og sa, at frokosten var færdig og at kaffen stod og blev kold. — — —

. . . Jeg var saa lemster og støl i hver en lem i flere dage efter den rideturen, at jeg gik rundt som en gammel gigtbrudden kall. . . . .

Mit første eksperiment paa motorcycle.

Det er en vidunderlig fornemmelse som gjennemrisler én, den første gang man sætter sig paa en motorcycle og kjender maskineriet begynder at fare avsted med én. Det var paa First avenue i Calgary, jeg hadde mit aller første eksperiment paa en motorcycle, og det hadde nær kostet mig hele mit dyrebare snyteskaft. Jeg hadde modtat min Flying Merkel fra Winnipeg, og skulde prøve den ut og se, hvordan det hele vilde forløpe. Alting var bragt i den skjønneste orden efter alle instrukser og opskrifter; jeg hadde lært mig at starte op greien, og hadde saa noget nær erhvervet de mest elementære begreper om, hvordan den skulde opereres. Men det værste var endnu uprøvet, nemlig at kjøre paa den! Jeg visste nok, hvordan jeg skulde komme mig op paa indretningen; men jeg følte mig ikke saa aldeles overbeviist om, at jeg vilde kunne stanse den og komme mig av i en fart, om noget uventet og utenfor beregningerne skulde hænde. Jeg hadde hørt saa mange sindssvake historier om uerfarnes første erfaringer med motorcykler, at jeg hadde adskillige bange anelser om, at der ogsaa kunde hænde mig noget, som ikke netop vilde være av det gode. For eksempel jeg hørte engang berette om en mand som netop hadde faat sig en motorcycle i en av smaabyerne i Norge; han satte sig under halve byens paasyn paa sit maskineri, startet ut med megen bravør; men da han skulde stoppe, hadde han glemt, hvor-

„Vor Flyvende".

dan denne meget vigtige operation utførtes; og saa maatte han kjøre rundt i rundt til han hadde brukt op al gasolinen og maskinen stanset av sig selv, hvilket ikke skedde før manden var mest halvdød av skræk og ophidselse — og hele byens tusenstemmige forvredne latter.... Men alle avskrækkende historier tiltrods maatte jeg ta mot til mig og gi mig ikast med min første prøve, og med bævende hjerte og bange anelser strævet jeg mig op i sadlen; nu sa instrukserne mig, at før jeg drog clutchen ind, skulde motoren speedes godt op; lydig som en sultans slave speedet jeg motoren dygtig op, saa den duret rundt med — ja, jeg vet ikke hvor mange revolutioner i minuttet; og saa drog jeg til clutchen saa den gik helt ind med et ryk, og med et jump satte hele greien samt med mig ombord avsted! Idetsamme det jumpet ivei hadde jeg nær gaat attabak ut av sadlen; men med stort heltemot og megen kraft klorte jeg mig fast av alle livsens kræfter; for hænge med vilde jeg. Det var til alt held og lykke ingen speed cop rundt, for ellers vilde jeg straks paa timen faat lovens haandhævers klo i nakken; det suste avsted som en cyklon; en bro over gaten hoppet vi over som ingen ting — ja, jeg bør kanske tilstaa, at mine hovedhaar reiste sig og stod paa taaspidserne, da jeg opdaget broen i min vei — og videre bar det avgaarde saa det bare kost efter. Besindelsen begyndte allerede saa smaat at vende tilbake, da jeg — rædsel over alle rædsler blev var ei bikje, som efter alle merker at dømme hadde skumle hensigter om at gaa til angrep; den syntes formentlig at jeg tillot mig en noget vel stor fart, og ansaa sig som borger av byen berettiget og forpligtet til at skride ind. Joho, ganske rigtig, der kom den sættende i fuld fart like mot mig! Nu var gode raad dyre, for ikke hadde jeg lyst til at kjøre ihjæl bikjen, og endnu mindre lystelige utsigter var der for mit eget liv, om saa skulde hænde. Det gjaldt at faa stoppet og det fortere end svindt; og med et rask vrid med høire haand dreide jeg paa den indretningen som kontrollerte throttelen; men, om forladelse, et vældig ryk forover og en tifold forøket fart overbeviste mig i en haandvending om, at jeg hadde dreid den gælne veien; men mirakels mirakel! Bikja misforstod min manøvre, og trodde aabenbart at jeg hadde i sinde at kjøre like luks paa den, og med et fortvilelsens jammershyl skvatt den tilside, akkurat som jeg lukket øinene og trodde jeg kjørte ret over den og ventet at finde mig selv flyvende gjennem æteren som en haleløs komet. Da jeg frembeles kjendte motorcyclen

under mig, og jeg blev klar over at bikjen var langt bak mig, begyndte jeg paany at orientere mig, og nu tørna jeg den rette vei paa throttle=haandtaket og farten mindket straks til et mere civilisert tempo. Saa var jeg kommet til enden av gaten og skulde snu. Med den største sambittighetsfuldhet fulgte jeg alle de mange gode raad og vink man hadde git mig angaaende utførelsen av dette for en nybegynder saa farlige eksperiment. Jeg var allerede halvveis rundt og skulde netop til at gratulere mig selv med min store behændighet, da et forelsket par kæt omslynget kom rundt hjørnet og styrte sine forelskede skridt like over gaten. Og da man ikke hadde git mig noget vink om, hvordan jeg skulde bære mig ad, naar jeg uventet møtte et forelsket par, og dette samme par kom noget kvasst paa mig, gjorde jeg det eneste som under omstændigheterne syntes mig mest fornuftig, jeg kjørte bent frem, det vil si like paa det forelskede par, som ved denne prosaiske og profane forstyrrelse av den rosenrøde idyl blev mindst like saa forskrækket som jeg; og med stor voldsomhet og ilsom hurtighet rev de sin forelskelses sterke baand over og skvatt til hver sin side, mens jeg fortsatte den lige vei og i tidens fylde tørnet mot husvæggen, som ikke fik tid til at komme sig av veien. — — — Mens jeg laa paa ryggen med alle fire i veiret hørte jeg den unge elsker mumle noget om en crazy mutt, som visst maatte være noget forfærdelig fælt noget, for han saa saa sinna ut da han sa det, saa. Jeg lot imidlertid som om ingen ting var hændt, samlet mig selv sammen til en menneskelig skikkelse igjen, og ga mig til at pellementere med motoren for liksom at gi det utseende av, at det var den som hadde forvoldt det hele. . . . . . . Da jeg atter klatret op paa maskinen gjorde jeg mig op den mening, at arrige bikjer og forelskede par skulde ikke ha lov til at gaa løs paa offentlig gate. . . . . .

I et kviksand-hul.

At stikke foten min i et kviksandhul gjør jeg ikke en gang til; jeg fik saa fuldstændig nok av det den første gang jeg indlot mig paa den galei. Det var ved et av færgestederne over Saskatchewan-elven, da jeg var paa vei ned fra Sunkist settlementet til Herbert i Saskatchewan. Det var ikke med min gode vilje jeg den gang stak labben i elendigheten, maa Dere tro, det hændte sig saan ganske uten at jeg ante det aller mindste — saan netop i et øieblik, da jeg ruslet avsted over en lang sand-bar som stak ut i elven; jeg gik endda og skjøv bicyclen min efter sadlen, og jeg hadde netop sagt adjø til min landsmand Evensen, som var færgemand der ved færgestedet. Og jeg var rigtig i saant perlehumør, fordi Evensen hadde fortalt mig, at der ikke fandtes nogen av disse lumske og livsfarlige kviksandhullene rundt det færgestedet; han fortalte mig endda, at han hadde fine oplysninger fra en omkringreisendes inspektør, som hadde fart over alle færgestederne over elven; og den inspektøren hadde sagt, at dette herre var omtrent det eneste færgested over hele den lange riveren, hvor der ikke fandtes noget slikt hul. Og saa gik jeg i min troskyldighet og glædet mig over denne glædelige efterretning; jeg hadde hørt nok om kviksandhullene, om hvordan de i al stilhet hadde slukt baade krøtter og folk; og jeg for mit vedkommende følte mig ikke videre tiltalt ved tanken paa at skulde saan i al stilhet forsvinde av jordens overflate, uten at faa saa mye som et suk for mig, saa at si.....

.... Der var skyllet op en lang sandbar i elven netop i de dage, og efter den sandbaren hadde de netop begyndt at kjøre; for det var saa meget lettere baade at lægge til med færgen og kjøre for hestene med tunge lass efter den sandbaren. Og saa kom da ogsaa jeg til at rusle langs sandbaren med bicyclen min. Sandbaren var rigtig haard og fast, saa jeg gik netop og ønsket at alle veiene i Canada skulde være like fine. ... Jeg gik og plystret „Den siste Rose“, og jamen

kunde det nær blit den siste rose for mig den gangen; for ret som det var forsvandt forhjulet paa bicyclen, og før jeg rigtig var blit klar over, hvad som var gaat for sig, forsvant ogsaa den ene foten min. — — Jeg kunde ikke rigtig begripe, hvad det var som var gaat for sig like under næsa paa mig ret paa slette sandbaren; det var ikke det mindste tegn at se til noget som kunde kaldes et hul — jevnt og fint og glat var det at se til hele veien; men der stod jeg, eller rettere laa jeg paa den andre bakfoten og blaaholdt bicyclen, og drog i den forsvundne foten alt det jeg var kar om. — Jo, nu var jeg nok tilstrækkelig klar over, hvad som var hændt, og det var hverken mer eller mindre end det, at jeg med aapne øine hadde gaat hen og stukket hele den ene labben like lukt ned i et kviksandhul av aller værste og bløteste slaget........Jeg la mig godt bakover paa den andre foten, som hadde hatt vett og forstand nok til at bli hængende igjen paa nogenlunde fast grund. Og der blev jeg liggende — — — — —

.... Det blev en brat avslutning paa „Den siste rose", som jeg endnu hadde flere strofer igjen av; men nu fik jeg andet at tænke paa; jeg lukte øinene for at forsøke at bli klar over situationen.

— — — Jeg synes jeg sank og sank, dypere og dypere; stille og rolig, ganske langsomt gled jeg nedover og nedover i den bløte, fine sand. Tomme for tomme blev jeg slukt; magtesløs maatte jeg se mig selv utslettes litt efter litt og saa grusomt langsomt av jordens overflate. Nu var den fine, bløte sand naadd mig til næsen, og i næste øieblik gik den over øinene. — — — Da sluknet solen med ett, og det blev stappende mørkt. Og saa stille. Og tungt at puste...... For hvert aandedrag fik jeg munden og næsen fuld av sand, fin, fin sand..... Men jeg kunde føle, hvor det stadig gik nedover — stille, langsamt, aa, saa langsomt..... Saa synes jeg, at jeg hørte nogen snakke; det var et fremmed sprog—syngende, rapt..... Saa blev det med ett saant sterkt lys omkring mig, og da jeg slog øinene op og forundret saa mig rundt, var jeg i Kina!....Bortmed det første gatehjørne tilhøire stod endel kinesere og pludret i munden paa hverandre, mens den lange rottehalen dinglet og slang frem og tilbake efter ryggen paa dem. Jeg kunde ikke høre, hvad det var de stod der og sludret om; og ikke brydde jeg mig stort om det heller foreløbig, for jeg maatte nok gjøre litt paa toilettet, før jeg viste mig for fremmenfolk. Og saa grov jeg det værste av finsanden ut av øinene, og saa blaaste jeg

til saa det stod som en røk omkring mig, da al den støvfine sanden gjøv fra baade næse og mund. Men da kan Dere tro at det blev liv i den sludrende kineserflokken bortpaa hjørnet! De kom flyende med tunga dinglende langt nedover maven og ropte og skrek i munden paa hverandre noget som jeg syntes hørtes ut som bland! bland! — — Jo der sat jeg nydelig i det; hele kineserflokken kom styrtende med hver sin vandbøtte som de slog utover mig; de gulmalte, tverøiede idioterne trodde der var gaat varme i mig, da de saa røksky en av kviksanden...

Der laa jeg, vaat som ei vaskefille som hadde vært dyppa i alle de vaskebaljer som fandtes i hvert eneste laundry i Kina; men nu gjaldt det være rap i vendingen og la de gulmalte med rottehalen forstaa, at jeg var fra Trondhjem og var situationen voksen. — — Og nu kom det mig til hjælp at jeg hadde spist paa kineserrestauranterne, mens jeg reiste rundt i Canada; jeg hadde i de aarene lært saapas kinesisk, at jeg skulde da ihvertfald ikke sulte ihjæl, fordi jeg ikke kunde be om mat paa en forstaaelig maate. Og sulten var jeg saa det pep i tarmene; saa sir jeg til han som stod mig nærmest: Say! hør du Shang Shang med den store skjægvorta paa tryne, fly aa hent mig en real portion med chop suey, og kan du faa tak i et par skiver av en gris og noen hønegg, som ikke er saa gamle at de har glemt hvordan ei høne ser ut, saa ta det med med det samme du er paa farten. Og han Shang Shang tok bena paa nakken og fløi avgaarde saa rottehalen stod rer ut i lufta bak'n......

— — — — — Nu var det kommet en hel del flere av de himmelske sønner og døtre paa valpladsen, og det faldt mig i tankerne, at det kunde være passende at holde en liten tale for dem; saa reiste jeg mig op og rista av mig det værste av vandet og blaaste ut litt mere av finsanden fra kviksandhullet i Saskatchewan elven, og saa sa jeg: „Skjævøiede laddisser og gulmalte gentlemænner! Her ser Dere en egte trondhjemmer foran Dere", sa jeg, „som til og med er en av Canadas lovlig adopterede sønner formedels naturalisation", sa jeg; „og jeg kan hilse Dere saa mange gange fra'n Knip Tang i Winnipeg, aa'n Sjur Lang i Edmonton, aa'n Sam Skam i Calgary", sa jeg. Men da dem hørte at jeg var fra Canada, kan du tro det blev spørring! Om jeg kjendte'n You Sing i Winnipeg? Jo, jeg gjorde da det; det var endda han som fikk vaska den skjorta jeg hadde paa. — — Og om jeg hadde møtt'n Ching Vrang? „Jeg synes jeg har hørt

navnet", svarte jeg, „og tar jeg ikke skammelig feil, saa var det han som engang i tia serverte mig harskt flesk og to stekte egg som det lukta svovel vandstof av paa lang lei", sa jeg. — — Nu var det en av flokken som kom frem og fortalte, at han kunde snakke litt engelsk. „Æ ska gi dæ en kvart", sa jeg, „om du kain snak ækt tronhjæmer aa sei det herre her ætte mæ: „Ein hal-kalv aa en sælapinnë laa paa ælva aa flaut" paa rein tronhjæmsk", sa jeg paa saa egte og bredt trondhjemsk, at jeg maatte dra mundvikerne op til ørstolene for at faa den rette klang i det. „Mi don't undelstan", svarte tosken og ristet paa hode, saa pisken hans tullet sig seks gange rundt halsen paa'n...

Men nu maa Dere undskulde mig, sa jeg, for jeg maa skynde mig videre, jeg, ellers saa kommer jeg forsent til toget i Herbert.....

Hos barberen.

Paa en nogenlunde mandig hake vokser der noget rart noget som i lægevidenskapen kaldes skjæggetister eller skjæggebust. Hos enkelte individer vokser busta ganske tæt og forbausende raskt; hos unge mennesker helst i den alderen, da de synes de ikke kan bli voksne karer hurtig nok, kan det ha sine vanskeligheter med at faa skjæggetisterne til at vokse med den forønskede fart; men dette inderlig brændende ønske som man saa ofte finder hos unge mænd om at hakebusta skal vokse med en hastighet av to fot i døgnet, for at de skal se rigtig mandige ut, dette ønske blir mindre glødende med aarene, og man blir ikke gammel karen, før man ønsker alt som heter skjæggebust og tister saa langt fra sin hake, at ... ja enhver som er nødt til at barbere sig tre gange om uken for at se nogenlunde præsentabel ut, vil av egen bitter erfaring vite, hvilke fromme tanker man har om skjæggetisterne — —

For at hjælpe folk med at bli av med deres hakebust og endel av deres surt erhvervede center, har vi noget som kaldes for barberer; det særegne ved disse individer er, at de er de eneste mennesker i et civilisert samfund som kan ta folk ved næsen ved høilys dag, og atpaa forlange betaling for det. Vi har gode barberer og daarlige barberer; de siste kjendes ved første drag de gjør paa ens hake! Det apparat de bruker kaldes barberkniv, og denne kniv er bestemt til at være skarp; men de aller fleste — især private barberkniver — udmerker sig ved at være det motsatte av det de er tænkt at være. Naar en daarlig barber skal rake hakebusta av en mand med en daarlig kniv kaldes operationen tortur. Det er en av de siste rester av middelalderens grusomme tortur-metoder, og er den eneste tortur som endnu tillates officielt i de fleste civiliserte lande i verden.......

Enkelte mennesker foretrækker at barbere sig selv, dels fordi de tror at de kan utføre operationen saa meget bedre selv, dels fordi man

ikke vil la sig ta ved næsen av sin næste — selv om han kalder sig barber — og endelig for at spare endel center og dalere i aarenes løp. De som barberer sig selv er som regel langt mere motstandsdygtige og taaler langt mere sjæls- og hakeoprivende tortur, end de som lar sig rake av en professionel barber. En kniv som er saa sløv at én ikke kan skjære gjennem skaadde med den, synes i den selvbarberende mands haand at være et rent mirakel av skarphet. Enkelte husmødre har opdaget at deres mands barberkniv er et aldeles fortrinlig instrument til at aapne hermetikdaaser med. Men de fleste husmødre paastaar at det ikke lønner sig at bruke mandens barberkniv i saadant øiemed, paa grund av den eiendommelighet hos de fleste mænd, at de let hensættes i en sindstilstand som paa en prik ligner den sindssykes, naar de opdager at deres kone har brukt barberkniven paa blikkander og andre lignende bløte gjenstande. Hos engelsktalende nationer kaldes denne oprørte sindstilstand hos manden „fits“, og kan være yderst farlig for mandens omgivelser; særlig voldsomme blir anfaldene, naar manden forsøker at barbere sig med en paa denne maate misbrukt kniv.

Om mig selv kan jeg si, at jeg hører til den selvbarberende klasse; det vil si som regel. Av personlig erfaring kan jeg ikke uttale mig om, hvordan det kjendes at faa de saakaldte „fits“, naar kona i huset har brukt barberkniven til can opener; aarsaken hertil er antagelig den, at jeg allerede paa den første dag av mit egteskapelige liv holdt et længere belærende foredrag for den feminine halvdel av familien om det ukorrekte, det upassende, det latterlige, det urimelig, det oprørende; det bort i staur og vægge aldeles usømmelige i for en hustru at bruke mandens barberkniv til nogetsomhelst, det være sig til at skjære op blikkander eller skjære liktorner med. . . . .

Nogen faa gange har det hændt, at jeg vovet mig indenfor en professionel barbers slagterhus. Jeg maa visst ha været særlig uheldig med de busteskraperne jeg har overlatt mit liv og min hakebust til; for jeg har hver gang følt mit hjerte flyte over av medlidenhet med de mennesker som levde i middelalderens barbariske torturtid . . . . . Og hver gang jeg har lagt mit unge hode paa barberens slagterbænk, har jeg samtidig faat mig et bad, formedels jeg har svedet angstens kolde sved til jeg har været vaat over det hele.

— — — — — — Engang jeg kom til Swift Current i Saskatchewan efter en noget over tusen mils tur paa en alminbelig bicycle, hvis drivkraft jeg selv maatte producere, saa min hake ut som en av hine det mørke afrikanske fastlands urskoge, som vi læste saa meget om i vore barndoms dage; jeg blev enig med mig selv om, at det var tid til at faa skrapet av sig endel bust; men eftersom barberkniven min var saan cirkomtrentlig tolv hundre mil fra det sted, hvor jeg befandt mig, syntes jeg, at jeg hadde lovlig undskyldning for at gaa ind til en barber. — — — — — — —

Før jeg kunde faa samlet det tilstrækkelige kvantum mot til at gaa indenfor, hadde jeg passert døren en tre, fire gange; men tilslut gjorde jeg et ordentlig byks og kom derved saalangt, at jeg kunde ta i dørtrykkerten; men jeg fik i aller siste øieblik samvittighetsskrupler og var allerede bestemt paa at snu om, da døren gik op og — ja der stod jeg i fuld belysning med en hake saa svart som indsiden av et sotrør, og der var ingen anden raad end at stige paa. Der var fuldt hus; det blev længe at vente, og jeg fik god anledning til at forberede mig til min tur kom; men eftersom den ene efter den andre slap ut av stolene med livet, saa jeg en svak stripe av haab ogsaa for mit liv. . . . .

— — — — — Endelig var det min tur; med en myndig haandbevægelse blev det mig betydet, at nu skulde jeg tilpers. Det var ikke rigtig frit for at jeg skalv en smule i knærne, da jeg skulde gaa over gulvet; og det kostet mig ikke saa liten anstrængelse at faa fremhvisket et svakt: bare een gang. — — — —

Saa fik jeg et stort sengelaken rundt halsen, og før jeg fik sukk for mig væltet jeg bakover. Jeg klorte mig fast i stolarmene som best jeg kunde, og undredes paa, hvor jeg skulde lande — om jeg vilde komme ned paa bena, paa halen, eller kanske gik jeg tvers igjennem gulvet med hode der bena skulde været paa skikkelige folk. . . . Heldigvis stoppet stolen, da jeg var kommet i horizontal stilling; og nu kunde jeg se min bøddel smile over hele fjæset av fryd over, at han hadde mig i sin magt med hud og med haar — baade paa hode og hale. —

Saa kom han med en malerkost og begyndte at male mig paa haken med noe stof som smakte saa ulidelig sterkt saa; han malte mig ogsaa inde i næsen, langt ned igjennem halsen og indi øinene. Jo, nu blir du ordentlig dekorert, sa jeg til mig selv, og haabet bare at han

ikke vilde kline det væmmelige stof paa indsiden av min før tykke hjernekiste.... Endelig syntes han visst at jeg tok mig godt nok ut; for han stoppet pludselig med bemalingen. Jeg laa forventningsfuld og ventet paa, hvad som vilde hænde næst.... Jeg kunde ikke aapne øinene, for de var fuldklint av maling, eller saapeskum, tror jeg det kaldes.... Jeg ventet fremdeles paa at noget skulde hænde; men intet hændte saa nær mig, at jeg kunde tænke det gjaldt mig. Mine tanker fløi ut til bicyclen min, som jeg i det øieblik ønsket av hele min sjæl at jeg kunde faat kloen i; jeg skulde ikke været sen om at trampe mig væk fra det farlige sted med al den kraft og fart jeg kunde opdrive.... Men der laa jeg paa ryggen i slagterstolen, indsmurt over hele mit fjæs med saapeskum, med øine, øren, næse og mund fuldklint av det samme ekle stof; jeg saa mig selv partert og karvet op i smaastykker; jeg saa mig selv skaaret op baade paa langs og paatvers... men intet hændte! Der maatte være noget galt fat, og saken maatte undersøkes paa stedet; med stor forsigtighet fik jeg sneket den ene haand op til øinene og fik gnidd ut av dem saapas meget saapeskum, at jeg kunde se mig rundt med et kvart øie paa hver side. Men hvor ialverden var bødlen blit av; han var ingen steds at se; i stolen ved siden av mig laa ogsaa en indsaapet figur og gren som hadde han faat begge øine fuld av pepper; længer borte holdt en barber paa at partere sit offer; men min bøddel var aldeles forduftet fra synskredsen.. Jo dette begyndte at bli interessant; jeg begyndte for alvor at spekulere paa at redde mig ved en ilsom flugt — men i et sengelaken og hele fjæset indsmurt med saape???? — — —

Nu kom der nogen i døren, og hvem andre tror Dere det var end min bøddel? Og nu forstod jeg ogsaa, at han hadde latt sig forlede av en eller anden spendabel ven til at gaa med til næste dør, som var hotellet, og, ja, det er overflødig at si mere.... Med fornyede kræfter tok han nu fat paa sit hverv med at befri mig for endel overflødig hakebust; efter at han hadde kastet et undersøkende blik over situationen, for liksom at komme paa det rene med, hvor det var i operationen han hadde forlatt mig, begyndte han at skjærpe kniven; naar jeg sir, at jeg ikke følte vel, der jeg laa indtullet i det store sengelaken og under det tykke lag med allerede langt indtørket daarlig barbersaape, saa er det noget i likhet med at kalde en cyclon for et pust i sivet....

Og saa endelig skulde selve henrettelsen ta sin begyndelse; han gjorde etpar mystiske strækninger med armene, som vilde han myke dem op, og derpaa satte han kniven mot mit skind og drog til for første strøk; det føltes som millioners millioner av arrige kjærringer stod med hver sin knipetang og drog ut hver sin skjæggetist med smaa, ondskapsfulde ryk; og den haand som førte kniven var alt andet end stø — den var i høi grad ustø, saa det føltes som rystet og skaket han kniven nedover kindet paa mig. Da han hadde gjort sit andet drag og skulde lægge ivei med det tredie, tillot jeg mig i al ærbødighet at be ham om at være saa inderlig snild at la det bli igjen — om ikke mere end ei skindfille her og der — saa farmerne, naar jeg kom ut i landet igjen, ialfald kunde faa se at der engang i tiden hadde været skind i ansiktet mit. Vet Dere, hvad han svarte? Ikke jeg heller; for han sa ikke et ord, men gik avsted efter nogen varme-filler som han klinte over hele fjæset paa mig; og der opstod atter en pause. For alt det jeg vet, kunde det saa gjerne ha været etpar gulvtuer han hadde emballert mig i; og de var saa gloende hete, at jeg følte akkurat som en gris som er under skolding......... Men tror Dere ikke den listige laban for anden gang hadde sneket sig ut og ind paa hotellet, og for at holde mig i den skjønneste uvidenhet om sin anden gangs fordufteen, tullet han mig ganske enkelt ind i de glohete kluterne og lot mig ligge der og skoldes. Da han anden gang kom tilbake sat jeg opreist i stolen og hadde med kraftig haand slængt hans vaskefiller bort paa en stol, og nu ba jeg om at han vilde se til at bli færdig, og det litt faderlig fort ogsaa, ellers..... Vel, han rev av mig de siste tistene... jeg sa han r e v dem av mig; og da han var færdig, følte jeg paa haken min for at forvisse mig om, at han ikke hadde tat hele haken med..... Men at den sat der endnu, det fik jeg ganske snart føle, for det begyndte at svi og brænde noget ganske forfærdelig.... Jeg trodde nu min pinsels time skulde være forbi; men nei, omforladelse, nu kom han anstigende med et apparat som han begyndte at dra frem og tilbake over ansiktet mit; det kjendtes akkurat som ti tusen trommeslagere slog hvirvel i søvne paa ansiktet; jeg protesterte saa energisk mot at fungere som trommeskind for de væsener som var indi apparatet, at han efter mange forsøk paa at fortsætte endelig opga det. Om jeg ikke skulde ha noget i haaret?... Og i detsamme begyndte

han at ryste indholdet av en mystisk flaske utover hodet mit; atter protesterte jeg energisk; men han klemte paa at gni og rote om oppe i hodet, saa jeg trodde han skulde slite hele knappen av mig; men da syntes jeg det gik for vidt, og med et ryk rev jeg mig ut av hænderne paa ham saa kvikt, at han blev staaende og gni den tomme luft mellem hænderne sine en stund. Saa reiste jeg mig op og ba figuren reise og ryke forbi maanen med samt alle sine kniver og trommeslagere, salver og lugtendesvand, og saa tørket jeg mig saa godt jeg kunde paa lakenet og spurte, hvad det kostet, idet jeg samtidig leverte ham en kvart. Han saa paa mig og lo, og spurte hvad jeg tok ham for? Jeg ansaa det heldigst at holde for mig selv, hvad jeg paa bunden av mit hjerte tænkte om ham, og spurte en gang til, hvad affæren kostet. — — En daler og femten cents, siger og skriver et hundre og femten canadiske center! Jeg tillot mig at spørre ham, om han var syk, eller om han hadde faat for mange drinks, saa han regnet mangedobbelt. . . . Nu. enden paa historien blev naturligvis den, at jeg maatte stille mig med de hundre og femten center og nøie mig med at knytte næverne og stikke dem langt ned i buksselommerne..... Men efter den dag har jeg aldrig sat mig i en barbers slagterstol, uten først at ha skaffet mig grundig og paalidelig oplysning om, hvad jeg vilde ha at betale for det jeg vilde ha gjort. Og siden er jeg heller ikke blit snydt av en barber, og, sandelig min hat, skal det bli længe til nogen av de hvittrøiede hakeskrapere skal faa snyte mig — selv om jeg paa grund av omstændighetenes medfør er nødt til at la dem ta mig ved næsa.....

Countess of Dufferin.

Countess av Dufferin er ikke som andre fyrstelige væsener, langt ifra; det er ikke noe snobberi med hende, likefrem og beskeden er hun som den almindeligste av de aller almindeligste. Naar folk flest hører snak om fyrstelig væsener, tænker de straks paa høie franske hæler og paa stram golugt, paa pudder og rødmaling og alt det andet sludder som hører med til en moderne, veldannet skapning med et fyrstelig navn. Men ingen av delene vil du finde hos grevinden av Dufferin. Hun er ikke av det naragtige slaget. Jeg blev kjendt med hende utenfor C.P.R. stationen i Winnipeg; hun var ikke ung længer; men hun saa godt ut og bar sin alder særdeles vel. Livet hadde ikke været nogen dans paa roser for hende i alle de aar hun hadde været i Canada; hun hadde gjennemgaat noget av hvert siden hin første dag hun kom rullende ind i Winnipeg.

Hun var den første av sin slegt som nogen gang var set i Manitoba, og det var stor stas den dagen hun holdt sit indtog paa C.P.R. stationen første gang; store forandringer var foregaat siden hin dag; stationen var ikke rart byverket, en ganske tarvelig box car var der. Men alle de mange forandringer og den rasende utvikling som var foregaat overalt i Canada, siden grevinden første gang drog vestover, ut paa de folketomme prærier, hadde ikke gjort stort indtryk paa hende. Sindig og rolig gjorde hun sit daglige arbeide; hun hadde sit lass at trække, hun, som alle

„Countess of Dufferin“

vi andre; og hun trak sit lass uten knur og klager; blev det for tungt for hende, tok hun rigtig godt spændtak og drog til saa røken stod om hende i svære skyer. Grevinden av Dufferin har saamen tat sine tak og gjort sine løft for at bygge op det canadiske Vesten fuldt saa vel som nogen voksen kar. Derfor var det ikke mer end rimelig at hun blev paaskjønnet, da hun ikke orket at hænge i længer. Om hun end har baaret aarenes byrde godt, saa begyndte naturligvis aarenes slit og slæp at gjøre sin virkning paa hende ogsaa, selvom hun hadde et grevelig navn; nyere kræfter kom ind, og farten økedes og der krævdes stadig mere og mere arbeide; og grevinden av Dufferin overga sig med resignationens ro til sin skjæbne; hun var ikke av disse som er saa livende rædd for at fortælle om alderen sin, eller som gaar og gruer sig for graa haar, fordi om de merker at de blir gamle. Hun bare ga sig resignert over, og tok taknemlig imot de nye, mindre anstrengende opgaver man overlot hende paa hendes gamle dage. Hun utførte sit arbeide med den samme glæde, like taalmodig og like ihærdig som altid. Og da hun saa en dag blev fortalt, at hun skulde faa gaa ut av aktiv tjeneste med pension, og man kom for at hente hende fra en lumber yard i British Columbia etsteds, hvor hun hadde sin siste job, var hun hverken bedrøvet eller overvættes glad. Hun tok det med sin vanlige stoiske ro, og lot sine beundrere og yngre kolleger trække sig ind til Winnipeg, hvor man hadde forberedt en hædersplads for hende. Det var stor stas den dagen den ærværdige gamle grevinde kom rullende ind til Winnipeg; flere av dem som hadde været paa stationen og tat imot hende, da hun som den første av sin slegt var kommet rullende ind paa den da langt tarveligere C.P.R. station, var ogsaa nu tilstede. Gjensynet var baade hjertevarmt og inderlig hos alle som var og tok imot hende. Og alle de mange av den yngre slegt, som var kommet til Canada længe efterat Countess av Dufferin hadde set de folketomme prærier for første gang, saa med beundring og ærefrygt op til den gamle grevinde, da hun anbragtes paa sin hædersplads.

Nu staar hun utenfor C.P.R. kompaniets nye, fine station i Winnipeg. Hver sommer blir hun smykket med blomster og der stelles og pusles om hende paa alle sæt og viis, for at hun skal føle sig lykkelig paa sine siste dage.

Jeremias Jonassens Oplevelser.

Naar én reiser rundt paa prærien møter én mange slags folk, sa'n. Og naar én sitter i buggyen sammen med en god skrønemaker, og veien er lang, og én har sagt alt det som er at si om veiret og politikken, kan én faa høre mangen én god liten stub, om én da faar skrønemakeren paa gli. Av alle de mange rare figurer jeg har møtt paa alle de mange underlige reiserne jeg har gjort i Canada, er Jeremias Jonassen den rareste, og han var saa fuld av skrøner som en gammel skindfæld kan være fuld av lus. — — —

En dag vi sat og kjørte i solsteken ute paa prærien, det kan nu være det samme med, hvor det var henne, fik jeg han Jeremias paa gli med skrønerne sine. Og han hadde saant et eget lag til at fortælle de værste skrøner, at én rent uvilkaarlig maatte tro, han talte om den skjæreste sandhet. Han satte op slikt et tilforladelig ansikt og saa saa rent troskyldig ut, at det var ikke raad om andet, end at én grep sig i at sitte der og høre efter som det var virkelighet og ikke bare digre skrønerne, én hørte....

Ja, sa'n Jeremias, det var den gangen jeg var paa bjønnjagt opi storskogen langt nord opmed Hudsons bukta, at jeg traf en bjønn som nær hadde gjort kaal paa mig; det var bortimot skymringa jeg gik og rusla i mine egne betragtninger og var ærgerlig for, at jeg ikke hadde faat nogen ting den dagen; men som jeg gik der og tænkte paa alt og inen ting fik jeg øie paa en diger bamse, som stod og loppa sig mot ei stor gran. Ja, gno dig du kak, sa jeg, og gjorde mig færdig med børsa; men hvordan det nu var eller ikke var, saa fik bamsen tæften av mig; først saa'n sig rundt, og saa fik'n øie paa mig, og da la'n paa sprang indimellem træstammene. Jeg slængte børsa til øiet og klemte løs; jeg fik daarlig sikte i farten, men jeg løsna nu skuddet allike-

vel saan rent paa maafaa. Men ikke før hadde kula fløiet ut av børsepipa, saa kjendte jeg noe som liksom nappa i hatten min, saa'n næsten føk av hue mit; jeg glante rundt mig til alle kanter, men ikke kunde jeg se noget; saa tok jeg av mig hatten og saa efter, hvad det kunde være for noe rart dette her; og der var det et kulehul tvers igjennem hatpullen! Men hvordan i al verdens riker og lande kan dette hænge sammen, tænkte jeg; men saa kom jeg til at tænke paa bjønn, og saa bortover til den leia, den hadde sat kursen, da jeg skaut. Der laa bamsen med ansiktet vendt mot mig! Men da blev jeg rent fortulla i hodet og trodde, det maatte være noget fanteskap eller trolddomstøi; og da jeg gik bort til bamsen og saa nærmere paa'n, opdaget jeg, at kula hadde gaat ind akkurat midt i baken paa'n, og saa var'n blit saa forskrækka, at'n hadde tversnudd aa kula var gaat utgjennem kjæften paa'n og ret igjennem hatpullen min. — — Ja, jeg var ret heldig den gangen, sa'n Jeremias, og sendte et lurt blik mot den blaa himmel.....

Ja, du Jeremias, du Jeremias, sa jeg, du har ret vært borti mye rart du, sa jeg.. Var du ikke engang paa vei til nordpolen ogsaa? spurte jeg saa alvorlig, jeg kunde.... Fortæl mig en eller anden stubben fra den turen, Jeremias, sa jeg....

Ja, det kan jeg nu altids gjøre, sa'n Jeremias, og tok sig en ny skraa. — — —

Jo, jeg hadde længe gaat aa fundert over, hvor besynderlig det var, at alle disse storkaran, som seila med dampskib og var rusta ut for ei hel evighet, aldrig kunde finde den derre stakkars polen. Men dem laa saa længe aa somla paa veien saa dem frøs av sig alle tærne aa aat op provianten sin; og dem kunde nu vel ikke indbilde sig, at dem skulde finde polen under hodeputa si, naar dem vaakna om morran vel?.... Saa en dag rusta jeg mig rigtig godt ut; jeg lasta op prammen min med et helt hestelass med heimgjort kake, en hel kagge med surmelk, tre gammeloster, og flatbrød og flesk tok jeg med for at ha noe rigtig kraftig kost paa sjøreisa. — — —

Alt gik godt og vel, og jeg landet i god behold langt oppaa Grønlandskysten; her fik jeg tak i en eskimo, som saa mig ut til at kunne taale litt av hvert, og saa drog vi ut med kursen ret paa Nordpolen. Du Salmiak, sa jeg — han het saa eskimoen, forstaar du — nu maa

du husfe paa det, sa jeg, at nu ska jeg finde den derre polen; sa jeg, om jeg saa skal krype paa maven med et stort forstyrrelsesglas og lete efter'n i fjorten dage, sa jeg. Sjur Mike, sa'n Salmiak, aa pilka sig saa velfornøid i næsen........

...Om det var kalt? Jo, det kan hænde sig at det var kalt; en morra jeg skulde koke morraskaffen paa sperituсapparatet, frøs sperituсflammen, saa jeg maatte sitte paa'n i halvanden time for at tine'n op; og imens frøs dampen som røk ut av tuten paa kaffekjeln, saa'n stod som ei stivpynta strudsfjær ret ut i lufta.....

En anden gang, da vi netop hadde klatret over et stort iskoss og kommet ned paa flatisen igjen, kjendte jeg pludselig noget som bet mig paa leggen; jeg skjønte jeg hadde faat ei loppe i strømpeskaftet. Saa ranget jeg av mig skindfrakken og satte mig ned paa isen for at faa tak i hoppekunstnern aa knække'n; men mens jeg sat der, smeltet det et stort hul i isen under mig — du skjønner vi hadde gaat fort saa vi var temmelig varme — og der ramla jeg attabak ned i høle; han Salmiak hadde aandsnærværelse nok til at hugge tak i strømpetaa'a idetsamme det bar ivei med mig; men jeg var for tung, saa han Salmiak blev staaende igjen paa isen med bare strømpelæggen i nævene. Du vet jeg er ganske tung, saa det bar et godt stykke nedover mot havsens bund med mig; og da jeg kom op igjen, var hullet frosset igjen, og jeg kunde se'n Salmiak hugge med isøksen alt det han var god for. Jeg var sikker paa at jeg skulde kvæles, før han Salmiak kunde række aa hugge hul igjennem isen, som allerede var flere fot tyk; men saa hadde jeg lykken med mig igjen, for idetsamme kom der en stor fugg av en hvalross søiende og stanga til isen, saa det blev et vældig hul efter hue paa'n; og idetsamme han tok fart for at hoppe oppaa isen for at dra pusten, kløнte jeg mig fast i den ene bakfoten paa'n og i næste øieblik laa jeg flere fot fra hullet bortpaa isen og gjispet efter veiret. Han Salmiak blev saa forskrækket da han saa os komme susende op, at han nær hadde ramla paa hue ned i høle idetsamme vi kom; men heldigvis fik'n tak i baken paa skindfrakken sin, og slik holdt'n sig fast, til jeg kunde faa'n i balansen igjen....

— Blev du ikke forkjølt av den dukkerten da, Jeremias, spurte jeg.

— Skulde du hørt slikt dumt spørsmaal, svarte'n Jeremias; skjønner du ikke det da, at forkjølelsesbakterierne er stivfrosset opunder polen; jeg snublet engang i en stor bakterie paa isen, og for morro skyld stak jeg'n i lomma for at tine'n op ved leilighet; om kvelden holdt jeg'n over sperituskammen i over tre kvarter; men den ikke saa meget som nøs engang, sa'n Jeremias og spyttet ut skraaen og tørket sig med et stort drag om munden med et rødmalt lommetørklæde saa svært som en borddnk..........

Ja, en dag, mens vi holdt paa at sætte op teltet for at ta os en hvil og faa os en kaffetaar tillivs, fik'n Salmiak se en svær tass av en isbjørn, som stod aldeles blik stille et stykke bort paa isen; det var ei tæt taake som hang over isen der bjønn stod, taaka stod som en vægg, saa det var saa vidt vi kunde skimte bjønn indi graaningen. — Lang hit børsa mi, du Salmiak, sa jeg; og saa sendte jeg et skudd i bamsen, og jeg kunde høre det ga et søkk idetsamme kula traf; men bjønn ikke saa mye som rista paa pelsen sin engang; den stod like bommende stille, saa jeg sendte'n ei kule til; for nu skulde det smake godt at faa ferskt bjønnekjøtt. Men heller ikke den andre kula gjorde nogen virkning, og bamsen stod akkurat paa en prik som før. Dette kan ikke hænge rekti godt sammen, Salmiak, sa jeg; la os gaa nærmere og se, hvad som er iveien. Da vi naadde frem til taakevæggen, stod bjønn bare nogen faa fot fra os; jeg hadde børsa i beredskap, om'n skulde finde paa at gjøre nogen slags fiksfallera med os! Han maa være dau, sa'n Salmiak; og idetsamme rente vi skallen mot taakevæggen saa det ga et søk i hue paa os. Ja, enten du vil tru det eller ikke, saa var taaka aldeles stivfrosset og bjønn var frosset fast i taakemassen og kunde ikke røre en fot engang; det var bare saavidt den kunde le'a litt paa det ene øie saa'n kunde skjele bort paa os; og da alle stjernene som vi saa i det samme vi skalla til taakemuren var slukna ut, fik jeg øie paa begge kulerne jeg hadde skutt efter bjønn; de sat fast tæt ved sia av hverandre i den frosne taaka, saa vi maatte skjære dem ut med tollekniven min. Vi faar vente litt her, sa jeg til'n Salmiak; kanske det kunde bli mildveir imorra, saa taaka kan smelte saapas, at vi kan faa ei kule frem til bjønn, sa jeg. — All right, mester Jeremias, sa'n Salmiak og tørka sig om munden med haandbaken...............

Ja, du kan tro, han Salmiak og jeg hadde morro paa den turen til Nordpolen; aa du skulde set'n Salmiak, da jeg sa til'n, at her ligger Nordpolen, Salmiak! Men det faar være nok om denne Nordpolsreisa mi denne gangen; jeg skal fortælle dig mye mere om den en anden gang, sa'n Jeremias — — — —

Jeremias Jonassens Gammelost.

En dag, han Jeremias Jonassen kjørte mig til et ungdomsforeningsmøte, fortalte han mig om en liten oplevelse han hadde, da han kom til Canada. Det var endda i Quebec, sa'n Jeremias, og vi skulde netop til at gaa paa land fra Tunesian, som du vet hører til Allan linjen; vi var kommandert til at gaa op paa dækket med vadsækkene vores, for vi skulde visiteres, sa dem. Hvem det var som skulde avlægge os en visit, sa dem ikke noget om; men efter ei lita stund kom det en figur, som begyndte at grave aa rote i alle vadsækkene. Jeg hadde min aapnet jeg ogsaa, og undredes paa, hvad alt dette staahei skulde bety; jeg syntes det var temmelig nærgaadendes at ligge aa grave i andres hemmelige lukker paa denne maaten; men jeg sa ikke noget om, hvad jeg syntes; aa ikke hadde jeg noget i vadsækken min, som jeg behøvde aa være skamfuld over heller. . . . Ja, saa kom da denne figuren til vadsækken min ogsaa, aa saa stakken næven neri'n aa begyndte aa rote rundt, akkurat som du kunde se kvindfolka i gammellandet rota rundt i grautgryta. Wat is dis, sa'n aa drog op et halvt avgnaga spekelaar; jeg forstod ikke hvad'n sa, men jeg tænkte han vilde ha en bite av skanken, aa saa sa jeg: ta bare for dig som du var hjemme du, sa jeg; saa drog jeg tolkniven min ut av sliren saa'n kunde ha et kvasst vaaben aa skjære av skanken med; for han var urimelig tør skanken, ser du, saa det nyttet ikke at komme med en sløv kniv paa'n. Men enten no jeg hadde misforstaat han, eller han hadde misforstaat mig, det skal jeg ikke si saa bestemt; men nok er det, han rista spekelaaret under næsen paa mig, aa saa sa'n: Wat is dis? en gang til saa kvasst, at hatten nær hadde fløiet av hodet paa mig av bare forskrækkels. — Han spør hvad det derre er for noget, var det en av de andre ved siden av mig som hviska mig i øret; saa skyndte jeg mig aa svare: dæt is et spekelaar, mester, sa jeg, eller fenaknoke som dem kalder det paa somme pladser i Norge, sa jeg aa tok av mig

hatten. for jeg forstod han var blit sindt. Dæt is not food for people, sa'n morsk aa slængte laaret ned i vadsækken igjen. Nei det er av en sau, sa jeg; jeg visste at people betydde folk, ser du; men kan du forstaa at det kan være nogen levendes sjæl som er saa inmari dum aa tro, at spekelaar lages av folk, du? sa'n Jeremias aa smaalo...... Saa løfta'n op ei skitten skjorte som jeg ikke hadde faat tid til aa vaske før jeg reiste fra gammellandet; han snudde aa dreide paa skjorta aa kjek indi a, saa jeg blev harm aa spurte'n, om'n trudde jeg var luset. Da slængte'n skjorta neri vadsækken igjen, og saa rota'n længer ner; saa drog'n frem et lomtørkle, som jeg hadde gammelosten min i; jeg hadde laga saan en rigtig fin panke ser du, saa gammelosten ikke skulde ry sund. Dæts æn aafull smell, sa'n.. Hørt du en smeld, sa jeg; det maa være en feiltagels, sa jeg. Han stod aa holdt gammelostpanken i pekfingern aa tommeltotten langt ut i lufta, akkurat som'n var rædd, forat osten skulde bit'n. Du behøver ikke aa være rædd, sa jeg, han biter ikke, sa jeg; jeg kan ikke garantere for, at det ikke er noget lævannes indi panken, sa jeg; men jeg skal garantere dig, at dem biter ikke, sa jeg. Saa sat'n pekfingern aa tommeltotten paa den andre hanna paa snytskaftet sik aa klemte til, saa tryne hans blev aldeles kvitt av trykke; aa saa sa'n engang til: næts æn naafull snell, sa'n; da dem som stod rundt os begyndte aa le; men da blev jeg sinna, aa saa sir jeg til figurn: taaler du ikke smellen, sa jeg, saa la vær aa hold gammelosten under næstryne paa dig, din tosk, sa jeg; aa dermed saa rev jeg ostpanken ut av nævan paa'n aa la'n neri vadsækken igjen; aa saa sir jeg til fyren: holder du paa aa fingre længer med ostpanken, saa kan'n gaa op, aa da faar du være rap paa foten, om du skal naa igjen osten aa faa'n ombord, før vi gaar paa land, sa jeg.....

Jeremias Jonassens Smørkjerne.

Jeremias Jonassens farm var som det vidunderligste menageri, en kan tænke sig. Blandt mange andre slags dyr hadde'n ogsaa endel melkekuer. Hans yndlingsko var Rabarbra, en tykmavet, rødsidet dame av ubestemmelig alder. Men Rabarbra var sin anselige alder tiltrods en ganske god melkeko, og Jeremias var særdeles stolt av dens bedrifter. Han pleiet at gi sin beundring for Rabarbra luft i uttryk som dette: Ja, hu Rabarbra hu er no kua som ha vaska sig lel hu da; mens andre kvindfolk av hendes kjøn og alder ikke kan gjøre stort andet end at tygge tynd graut, er a Rabarbra i fuld vigør nu, endda saa gammel hu er.......

En dag jeg gjorde mig en ekstra trip indom farmen hans Jeremias for at slaa av en liten prat og muligvis faa høre en ny skrøne, fandt jeg'n Jeremias i fjøset, hvor han stod og smaasnakket med en av de yngre kuene; idetsamme jeg stak hodet ind gjennem døren, hørte jeg'n Jeremias si til ungkua: jaja, blir du som mor di, saa skal ialfald ikke du ha skylden for at jeg gaar i graven uten haar paa hue...

Da'n Jeremias fik øie paa mig, kom'n frempaa fjøsgulvet med een gang, og da'n hadde klemt mig baade vel og længe i haanden, ba'n mig med ind; kom no, sa'n, saa skal vi gaa ind og se, om vi kan faa vridd utav'n Lars en taar, sa'n, aa saa tar vi os en kaffnei ataat, la'n til. Men da'n kom saa langt at'n skulde sætte frem smørret, opdaget'n, at det ikke fandtes mere smør i kraaskaapet.... Nei skul du hat set saan forargels, sa'n Jeremias, og kløde sig bak øret; men bare vent, skal det bli ei raa for smør, mente'n......

Saa skrævet'n over gulvet og tok ned stekepanna fra spikeren paa væggen og slængt'a over varmen... Skal du kjerne smør i ei stekepanne? spurte jeg i al min nysgjerrige enfoldighet. ..Heft mig ikke væk med domme spørsmaal, sa'n Jeremias; tror du kanske at jeg ikke har været smørlaus før i denne verden, sa'n... Og saa tok'n et lite

fleskestykke og hivde opi stekepanna. Dette her begynpte at bli interessant, og jeg sat med øinene langt ut av hodet paa mig for at iagtta hver mindste ting han foretok sig; for kanske kunde jeg faa lurt av'n en ny maate at lage smør paa ved at steke en fleskebit i ei almindelig stekepanne; og var det tilfælde, saa skulde jeg ikke være sen om at sende ind patentansøkning paa opfindelsen....

Ret som det var forsvandt'n Jeremias nedigjennem ei luke i gulvet, og jeg hørte han rumstererte med no'en blikspand og kopper nedi kjælderen; om en stund kom'n op med et spand, som saa ut til kunne være et gallonspand; men det var noen forunderlige greier paa laaket av spandet... Hvad i alverden er det for slags indretning du har der? spurte jeg og gik over der, han Jeremias stod. Dette her er trediedelen av smørkjerna mi det, gut, sa'n; ser du dette laaket her, sa'n, det er baade vandtæt og lufttæt det, skal jeg si dig, og om du satte spandet med bunden i veiret i hundre aar, vilde det ikke komme saa meget som tiendedelen av en halv skvætt utgjennem laaket. Ja, men hvordan kan du kjerne smør i det spandet da, spurte jeg like dum. — Det var da sørgelig, hvor nysgjerrig du er da, sa'n Jeremias, kan du no ikke holde skarva di sammen bare i no'en faa minutter, saa skal du snart faa baade se og smake smørret..... Saa gik'n Jeremias ut paa stenhellen utenfor døren og lokket paa'n Skarv, hunden hans, mens jeg blev mer og mer nysgjerrig, eftersom'n Jeremias blev besynderligere og besynderligere i sin fremgangsmaate med smørkjerningen. Han Skarv aa'n Jeremias var ikke videre fine venner, for — som han Jeremias sa, han Skarv var rigtig en skarv av en hund; men han har nu det til sin anbefaling, at'n er rap tilbens, sa'n Jeremias; og saa kommanderte'n han Skarv til at lægge sig; no ligger du der din skarv, til jeg kommer igjen, sa'n Jeremias morsk til bikja, som svarte med at vifte litt med den buskete halen. Det næste skridt i smørkjerningen bestod deri, at'n Jeremias tok frem en lang stikke fra kroken bakom døren, og før jeg hadde faat somlet mig, kjørte'n stikka tvers igjennem fleskestykket som laa og fræste og braste i stekepanna; let som en kaat følunge svang'n sig saa over til det vand- og lufttætte spandet, og med stikka med fleskestykket i den ene haand og det merkelige spand i den anden, fløi'n paa dør som en tyv som var bli forstyrret midt under sit arbeide; kom no gut, ropte'n til mig idetsamme halestjerten paa'n

forsvandt utgjennem døraapningen, saa skal du faa se, hvordan det gaar for sig... Jeg klep mig i armen for at forvisse mig om, at jeg ikke drømte, og saa sprang jeg efter saa svindt jeg kunde. ..... Han Jeremias holdt allerede paa aa pusle rundt'n Skarv; men jeg kunde ikke rigtig se, hvad det var, han hadde for sig, for han stod med ryggen mot mig. Jeg gik paa den andre sia; men det syn som da møtte mig, bragte mig til at gripe mig fast i bukselaarene mine; for ellers hadde jeg ramla overende. Han Jeremias hadde bundet et langt rep i halsbaandet paa'n Skarv, og repet hadde'n tulla rundt livet paa sig etpar gange; nu holdt'n paa aa surre et langt taug rundt rompa paa hundstakkar'n, og nu saa jeg ogsaa, at den andre enden av tauget var bundet fast i det mystiske spandet. „Skal du ri paa bikja til byen efter smør, Jeremias? spør jeg med skjælvende røst; for jeg begyndte at frygte for at'n Jeremias hadde faat en skrue løs. — — Au! skrek'n Jeremias, nar mig ikke til aa le, for jeg har faant et fordærvelig hold i sia, sa'n, og lo, saa det skrangla i skelettet paa'n; kan du ikke gi dig tia til du faar se, da, kar, la'n til aa ropte au igjen. Men jeg maatte klore mig endda fastere i bukselaarene mine, da jeg fik se, hvad han tok sig til med næst; jo, han stak den ene enden av stikka med flesketstykket paa ind i en bred ring i halsbaandet til'n Skarv, slik, at fleskebiten kom ret foran snuten paa bikja. Saa begyndte'n aa godsnakke me'n Skarv; — — no maa du være rap tilbens, din Skarv, sa'n, saa vi kan faa smør i en fykendes fart, ellers saa sprekker denne trekanta idioten av en bykar av bare nysgjerrighet. Og dermed saa slap'n Jeremias efter paa det repet, han hadde rundt livet, og som var bundet fast i halsbaandet paa bikja; og nu begyndte der en komedie, som jeg aldrig i mit liv har set maken til. Han Skarv fløi avgaarde som var'n skutt ut fra en sekstoms kanon, med blikspandet dinglendes efter; da'n hadde naadd enden av repet, ga det et ryk i bikja, saa jeg trodde halshvirvlerne paa'n skulde knække av; men saa begyndte'n aa springe rundt i tull, i en stor ring, mens'n Jeremias stod som et punktum i midten av ringen og blaaholdt rep-enden, som han hadde tulla tre-fire gange rundt haandbaken; det var saa det bare kvitna i skindet paa hænderne hans; og efterhvert som'n Skarv fløi rundt, dreide'n Jeremias sig efter, fort, fortere, til han tilslut saa ut som om'n var skyggen av'n keiser Wilhelm syv og femti gange tvista

rundt sig sjøl. Blikspandet dangla efter bikja, det var snart høkt opi lufta, snart dat det ner paa jora saa det klask; snart fo'r det hit, og snart fo'r det dit; og saa bar det tilveirs med det igjen.... Idetsamme han Skarv la avgaarde gjorde jeg et kukast bortover; for jeg skjønte at det ikke vilde være heldig for min krops benrad at komme iveien, hverken for repet eller bikja eller blikspandet. Jeg blev staaende et godt stykke utenfor ringen, men hver gang han Skarv kom søiendes forbi der hvor jeg hadde anbragt mig, hørte jeg en hvinende lyd som efter en av disse store granaterne, vi har læst saa mye om i bla'rne; da'n Skarv kom rundt den syvende omgangen hadde'n slik fart, at jeg blev trykt bakover av lufttrykket og dat paa ryggen saa det søkk i baade mig og bakken.... Han Jeremias ga fra sig en hvisslende lyd, som lignet noget slikt som sssssikm....' sssssssssikm! Men han gik saa fort rundt, at det var umulig at opfatte tydelig, hvad det var han sa, enten han snakka til bikja, eller han ropte til mig efter hjælp. —— Ret som det var, braastanste'n Skarv, saa blikspandet føk forbi svansen paa'n; og nu saa jeg, at han stod og slikket paa fleskebiten, som var glidd indover pinden og hang duftende ret over tryne paa'n. Han Jeremias gik nu bort til bikja og klappet'n paa ryggen og sa: det var gutten sin som var rap til bens det, og saa drog'n flesklebiten av pinen og ga'n til Skarven.

Ja, no kan du begynde aa slikke dig om munden, sa'n Jeremias til mig, for nu skal du faa nykjerna smør, sa'n, og dermed tok'n blikspandet og gik foran mig ind i huset igjen.

— Men er du ikke hodekullen da, Jeremias, spurte jeg, slik som du blev snurra rundt? — Har du hørt slikt spørsmaal, sa'n Jeremias, har du nogensinde hørt at folk blir hautullen av aa kjerne smør da? lo'n til mig.

Saa aapnet'n blikspandet og viiste mig en finfin klepp med det herligste smør jeg nogengang har set, og aldrig har jeg set nogen saa smør saa kvikt heller....

Men hvor ialverdens rike har du kommet paa idéen til den smørkjerna di da, Jeremias? spurte jeg. —Jo, det skal jeg si dig, sa'n; jeg sat en kveld og læste i Videnskapens Vidundere, sa'n, og ret som det var fik jeg høre et syndig leven ute paa tunet; og da jeg gik ut for at se, hvad det var, fik jeg se'n Skarv fly rundt i ring efter en hare; saa

sa jeg til mig sjel, at kan du faa'n Skarv til at gjøre slik en roterendes bevægelse med et fløtespand bundet i halestjærten paa sig, saa har du den beste og billigste og kvikkeste smørkjerne som verden nogensinde har set, sa jeg. Og ideen med fleskebiten paa pinden foran snuten paa bikja, den er gammel som alle haugene den, ser du, sa'n Jeremias. — Ja, men sæt, at fleskebiten hadde glidd indover pinden før det var blit smør, tillot jeg i min store videnskabelige uvidenhet at bemerke. — Ja, sæt at Skjærtorsdan faldt paa en fredag, svarte'n Jeremias; men skjønner du ikke det da gut, at det er fint utregna, naar fleskebiten skal komme saa langt ind paa pinden at bikja naar i'n; det er et av de fineste punkter i hele opfindelsen det; det er lufttrøkkets virkning, som er beregnet paa tiendelen av et sekund det, ser du. Det tok litt eksperimentering i begyndelsen at finde ut, hvad hastighet han Skarv roterte eller fløi rundt med; og naar jeg hadde fundet det ut, var det en simpel sak at regne ut, hvor langt fra bikjesnuten fleskebiten maatte sættes for at ta akkurat saa lang tid for at gli ind til snuten paa bikja, at'n kunde naa i'n og konsekventlig stanse av sig sjøl, som det tok for fløten aa bli smør, skjønner du. — Du er et stort geni du, Jeremias, sa jeg. — Aa nei da, svarte'n Jeremias, fuldt saa stor tosken er jeg da ikke. . . . Jeg er dom nok lel. . . . .

Real Estate.

De svandt, de svandt, de gyldne dage, da andethvert menneske i byerne i Canada var en real estate mand. Aa, hvor var det ikke herlig at være menneske i de dage; pengene hang som paa grene like foran næsen paa folk; alt det én hadde at gjøre for at faa tak i dem var at starte en real estate forretning, leie sig en office eller desk room i en anden mands office, og saa sitte i den makelige office stolen med bena paa desken og ta imot pengene fra de mer end villige kjøpere, som ikke trodde sig sikre paa at verden vilde bestaa, til de fik kjøpt sig noget real estate..... Om man behøvde kapital for at starte en real estate forretning? Vel, ikke saa svært meget; hadde man et tocents frimerke og en street car ticket, hadde man hundre procent mer end nødvendig kapital...... Om det ikke var vanskelig at faa solgt real estate? Ikke svært; folk flest var jo aldeles spænna gælne i de dage for at kjøpe alt det som kaldtes real estate, om det saa var en helsektion farmland som laa i en lake, en mil fra hver strandbredd..... Folk drømte ikke om andet end real estate i de dage; de snakket om real estate baade vaakne og i søvne. Et stykke jord saa stort, at én kunde bygge et hønsehus paa det, var værd hundrer av dalere for den rette mand. det vil si den som ikke forstod sig mer paa real estate, end en almindelig stut forstaar sig paa kunstmaling....

——— I de dage reiste real estate agenterne land og strand rundt og solgte bylotter efter blue print maps; de bare bredte sit blue print utover bordet foran den vordende kjøper, og saa tok de sin mand med paa en tur gjennem den formentlige bys gater; kjørte paa sporvogn milevis utgjennem landet i smaabyen med to hundre sjæle i; vandret under de skyggefulde trær i det siste store parkanlæg i en anden smaaby, som endnu ikke var andet end en gammel box car, et grocery store, etpar levinghuse og et grisehus.... De tok sin forhaabentlige kjøper med paa en promenade paa Main street og viste ham alle

de mange herlige forretninger med de oplyste vinduer, og lot kjøperen føle sig i skjæret fra de tusender av elektriske lamper i en by, som i virkeligheten ikke hadde andet til oplysning end ei gammel oljelampe som lyste saapas, at man kunde se den oppe paa stokken, der den hang.... Og disse agenterne tjente grovt; for folk kjøpte og kjøpte og kunde aldrig faa kjøpt nok; alle de center som kunde undværes paa nogen mulig maate blev investet i real estate. Bylotter og farmland; men helst var bylotterne fristende, og de gik som varmt hvetebrød i en forsulten ungeflok.. Og folk hadde penge i de dage; alle tjente godt, og alle gik med feber i blodet — real estate feber.... Fire femtedele av alle kontorer i storbyerne var real estate officer, hvor det var slik en trafik dagen lang, at den som kom midt oppi al denne travelheten fra roligere forhold, straks mistet balansen og gik fra det vesle vettet man hadde og blev drevet med i hvirvlen; man droges med i real estate malstrømmens dragsug, og samme vei gik ens surt erhvervede center — indtil — — — — — —

Store blanke guldbalere med forgyldte vinger fløi i luften i de dage saa tæt, saa tæt, at man maatte gaa med moskit screen for ansiktet for ikke at faa sine to glugger slaat ind eller halsen fuld av gulddalere; man kunde knapt pufte for bare flyvende dalere som i forgyldte skarer svævet omkring overalt, hvor der var saapas plads at en guldbaler kunde komme sig frem — — — — Og folk fløi som besatte efter de flaksende dalere; man sprang og man sprang, og man glodde vægger op og vægger ned for at læse alle de mangfoldighetens mangfoldighet av real estate signs som viste veien til nærmeste real estate agent og rikdom saa stor, at den fik en Rockefeller eller en Carnegie til at se ut som fillede husmandsgutter som maatte nøie sig med stillingskake til frokost og kal graut og sur melk til middag og det samme tilkvelds — om de da fik nogen kveldsmat.......

Folk saa sig selv forgyldte baade indvendig og utvendig — — skinnende som gyldne sole straalte de frem paa sin egen fremtids rosenrøde himmel... De væltet sig allerede i sin vordende rikdom; hadde de ikke allerede kjøpekontrakter for real estate i lommen, i alle lommer?... Hadde de ikke investet sine penge i real estate propositions som var avertert paa alle gatehjørner og i alle bladene med alenhøie bokstaver? Og var ikke Canada fremtidens land, vidunder=

land? . . . . Og man pantsatte det vesle granne man hadde av jordisk gods og kjøpte sig automobil for rigtig at kunne nyte sin kommende rikdom paa forskud. Og man kjøpte sin kone kostbare skindkaaper paa avbetaling'. . Og diamantringer baade for finger og øre. . . Bare skade at det ikke ogsaa var moderne at gaa med ringer i næsen; for saa skulde man kjøpt en rigtig stor en, som kunde rope av veien til alt folket og si saa mye som, at her kommer mrs. Quickrich, eller mrs. Richovernight, eller miss Yesterdaypoor. . .'. .

Utenfor real estate agenternes kontorer kunde man ret som det var se folk staa i kø dagen lang og natten med; mange bragte med sig stoler, andre bragte uldtæpper og redet sig en flatseng tæt indved husvæggen; og saa leiet de en mand til at staa vagt over sig natten lang for at passe paa, at ingen smart Allek skulde ta og bære dem, med samt deres flatseng, længer ned i rækken av kjøpegale ventere. . . Man bragte med sig, eller fik bragt, sin frokost, sin middag og sin aftensmat; enkelte ogsaa litt natmat. De siste var helst slike, som hadde lagt ute ei nat før. . . .

Og naar dørene aapnedes, og den lange orm av menneskelige real estate-kjøpere begyndte at røre paa sig, kløkte og klorte man sig fast i sin formands ryg for at være sikker paa at man skulde bli med strømmen. . . Man kunde jo risikere, at han bak kunde utføre et eller andet akrobatisk kunststykke som vilde faa en selv til ganske i al stilhet at slingre ut av de ventendes rækker, og da var man øieblikkelig fortapt og henvist til den mer end tvilsomme plads i køens ende. . . . .

Der var real estate-feber i Canada; feberbakterierne krøp digre og graadige i alle gater; man snublet over dem og blev bidt og fik feberen i blodet. Og da var det ingen anden kur som hjalp, end at kjøpe real estate av et eller andet slag. . . . Og man kjøpte lotter paa avbetaling; det var jo saa let at faa sig en lot; man bare betalte nogen faa daler kontant og nogen faa ditto hver maaned, og saa vilde man snart bli eieré av en eller to eller flere lotter. . . Eller man gik ind paa en real estate office om morgenen og betalte en tidaler paa en lot, og saa solgte man lotten til en endnu galere kjøper ved middagstider; for saa at kjøpe en ny lot straks efter middag, og saa i sin tur sælge ogsaa denne inden kvelds — hver gang med en net liten fortjeneste. . . . De som hadde faat real estate-feberen i slik grad, at det var gaat

over til kronisk galskap, de drev paa at kjøpe og kjøpe; hver gang de gjorde nogen dalere paa en handel satte de pengene ind i en ny lot; og de blev eiere av flere og flere lotter; de gjorde avbetalingerne med fortjenesten av lotter som de solgte nu og da. Men stadig fik de flere lotter, indtil de var millionærer, eller milliontemmelignærer. . Man gik om med en følelse av, at man eide verden, smaa stykker av verden.

Somme kjøpte lotter milevis utenfor de bebyggede dele av byen; men hvad gjorde det? Vilde ikke bebyggelsen gaa med slik rivende fart, at en to-tre mil i omkreds utenfor der, hvor husene idag sluttet, iovermorgen vilde være bebygd med huse saa tæt saa tæt. . . En farmer kom ind til en av Vestens byer og gik ind hos et real estate firma, som averterte nogen lotter saa og saa langt fra byens postkontor. . . Jo, bevares, bare stig ind i automobilen som staar færdig til at ta den første den beste som spør paa lotter, ut til det vidunderlige sted. . . Og farmeren blev med adskillige mils fart i timen viftet avsted i den flunkende nye automobil. . . Da den ilsomme fart hadde varet en god stund, og man var adskillige mil utenfor byens bebyggelse, tillot vor jorddyrkende ven sig i al beskedenhet at spørre, hvor langt det var igjen, før man vilde faa de vidunderlige lotter i sikte. . . . Aa, var svaret, vi er ganske straks der. . . Ja, det er all right, sa farmeren; men vil De være saa inderlig snilde at sætte mig av her; for her har jeg farmen min, og skal jeg kjøpe bylotter, saa neimen om jeg reiser længer fra byen end de seks og en halv mil jeg allerede har land. . . . . Og saa faar De ha tak for skyssen. . . . .

Selv har jeg ogsaa været i besiddelse av ikke saa lite real estate her i Canada; til sine tider har jeg hat for meget av dette saa eftertragtede gode. Jeg husker særlig ved to leiligheter, jeg hadde faat saa rent altfor meget real estate paa hænderne, at jeg grubliserte baade vel og længe før jeg kunde hitte paa en utvei til at lette mig for det værste av den saare trykkende byrde. . . . Den ene leilighet var engang jeg gik paa hue av bicyclen min, da jeg kjørte mig fast paa gumboen nogen mil nordenfor Herbert i Saskatchewan i et nederdrægtig regnveir og rullet bortover real estaten, som var baade dyp og bløt, og „stak" slik paa hele min forslaatte krop, at det var umulig at finde en plads saa stor, at en kunde stukket en synaalsspids i mig, uten først at maatte stikke igjennem et tommetykt lag av real estate.

REAL ESTATE.

...Den anden leilighet jeg tænker paa, da jeg fik for meget real estate paa hænderne — og paa hele den øvrige del av kroppen, for den saks skyld, var ved hin anledning, da jeg kjørte mig av motorcyclen straks syd for Nanton i Alberta og blev liggende paa alle fire med begge næverne og hele fjæset og det meste av skrotten forøvrig i den herlige chocoladen, som laa saa fin og jevn og forførerisk oppaa sneen. ... Ja, jeg har jo hat real estate i massevis og lassevis ved mange andre leiligheter ogsaa til langt op paa læggene; men jeg har altid været saa heldig at bli kvitt real estaten, før jeg blev sittende for fast i den — eller den paa mig. ...

Prærien.

Det er ikke grei saken at finde sig tilrette paa flate prærien for den som er opvokset med fjeldet hængende utover sig dagen lang, og som fra barnsben av er vant til at klyve og klatre i fjeldet som gjeita. For den som er vant til at se synet stængt av bratte fjeldvæggen tar det nogen tid, før man blir vant til prærien, hvor øjet frit kan gli utover og utover i det uendelige uten at møte noget som stænger eller fanger. Eller for den som er vant til at staa paa fjeldtoppen en solblank høstdag, naar luften er gjennemsigtig klar, og se fra den ene kammen til den andre, det ene fjeldet bak det andre i uendelig rækkefølge, er det saa rart at bli sat av ute paa snau, flatklemte prærien som den strækker sig bar og jevn, eller ruller i lange besindige bølger som havet i rolig dønning, til den forsvinder i det fjerne, uten at en eneste ting stikker op og fanger øiet og tanken.....

Jeg husker saa tydelig det første glimt jeg fik av prærien i al dens storslagne flathet; det var paa taket av Union bank i Winnipeg, en solskinsdag, straks efterat jeg var kommet hit til landet.... Den største sammenhængende flate av land, jeg hadde set før den dag, var landet før man kommer til Hamar fra Trondhjem; jeg syntes den gang jeg saa det landet, at det var en uendelig flate; men jeg har forandret mening siden da. Nu har jeg set prærien i Canada. Og jeg minds, at jeg følte, der jeg stod paa taket paa Union bank og for første gang lot blikket glide utover Manitoba-prærien, at det vilde falde mig vanskelig, meget vanskelig at trives med disse uhyre strækninger rundt omkring mig, uten en eneste fjeldtop at kunne klatre op paa for at faa utsyn ut over berg og dal, over fjord og granklætte aaser.....

Og siden, da jeg for første gang var sat av ute paa selve prærien, etsteds i Saskatchewan, og stod der paa mine to pinder og ikke kunde se lang veien foran mig, bare landet i en liten rund ring omkring mig,

da følte jeg mig selv saa flat som hadde man rullet mig over og over igjen med et bakskjævle, til jeg stod der flatere end en utslitt gammellands tøskilling.... Jeg følte en ubændig trang til at komme tilveirs for at kunne se rundt mig; hadde en følelse som nogen hadde klemt hatten langt ned over øinene mine, saa jeg bare kunde se jorden like rundt mine egne støvletær.... Hvor jeg i det øieblik længtet efter en fjeldtop at klyve op paa; hvor jeg ønsket at jeg var — om bare et halvt hode — høiere end alle mine omgivelser...

Nei, jeg likte ikke prærien den første gang jeg stod paa den og forsøkte at se mig rundt, men ikke kunde se nogen ting. Ikke et skikkelig hus saa høit som en gammellands silkehat engang! Alting var flatt, bare saavidt at det stak opover jordens overflate; og det næste jeg undret mig paa var, hvor folket paa prærien i Canada levde henne. For var der ikke allerede dengang indvandret til dette forgjættede Canadas land hundretusender paa hundretusender av mennesker? De maatte da vel findes noget steds! Jeg saa etpar smaa huse, saa store som et ganske almindelig grisehus paa bondelandet i Norge; eller som en melkekjælder de pleiet at grave ned i jorden. Det kunde da vel aldrig i evighet være skikkelig folk som hadde gravd sig ned i slik elendighet?.....

Men det **var** folk, som levde i disse husene; det var til og med folk som sat paa et hundre og seksti acres med land, eller som jeg dengang regnet det ut i maal, seks hundre og firti maal med land; og det land som hadde ord for at være frugtbarere end jorden er paa de fleste steder i verden!..... Det var da forunderlige indfald og paafund folk kunde faa, naar de kommer paa vestsiden av den store blaamyra! En skulde bare bydd en norsk husmand at leve i slike hus, og en skulde faat hørt husmandsloven oplæst baade fremlængs og baklængs, og der vilde straks blit sendt klage til baade fut og storting....... Nu, syv aar senere, ser jeg paa tingen med noget andre øine end hin min første dag paa Canadas prærier! Nu har jeg vært ind i homesteaderens shack, baade av dem over jorden og halvt nede i jorden; jeg har set livet leves av mennesker i huse, som baade bygningskommissionen og sundhetskommission i Norge vilde ha daanet av skræk ved at se! Og jeg har vært ind i farmerhuse saa store, at de vilde faa en norsk hus-

mand til at regne av bare misundelse. Og det har mangen gang været norske husmandssønner som har bygget husene! — — — — — — —
Men det var med dette forhold som med saa mange andre, efterat jeg kom til Canada: jeg maatte forsøke at tænke mig selv staaende paa hodet med samt alle mine tilvante begreper, før jeg rigtig kunde bli klar over situationen og faa det rette grep paa tingene. Og nu, ja nu er det liksom jeg atter maa staa paa hodet for at bli klok paa mange ting som før var mig saa endefrem som fot i hose, dengang jeg endnu ikke hadde krydset det store, kløvende skille og lagt endel tusen mil med saltvand mellem mig og de tilvante begreper, tanker og idéer. Samt livssyn! — — — — — — —

.....Prærien har nu fanget mit sind; saa hver gang jeg taper den av syne længes jeg efter den. Prærien som den ruller sig utover og utover til den forsvinder ind i himmelhvælvingen langt derute i den blaa dis; ruller sig som store besindige bølger, som havet i rolig dønning — prærien har sin egen skjønhet i al sin uendelige majestæt. Og den som færdes endel ute paa dette stivnede hav, den som har set prærien i storm eller stille, i sommerdagens straalende solskinsskrud eller i vinterstormens vilde hvirvler, han fanges av præriens mystik, hans sind blir fanget og spundet ind i et net saa fint, saa fint, at det tar aarelang kamp at rive sig løs fra fortryllelsen.... Jeg har hørt fjeldfolk fra Norge som i aarevis har levt paa prærien uten egentlig at like den, som i alle de aar de har levt livet paa de vældige sletter har gaat og længtet sig syk efter fjeldet, og som trodde at de vilde graate glædestaarer den dag, de atter skulde faa se de kjendte kjæmper som under hele deres opvækst stod vakt rundt fædrenegaarden, og som stod der og skjærmet om bygdens folk og bygdens traditioner.... Jeg har hørt disse mennesker, sig jeg, fortælle mig, at de fældte glædestaarerne ved gjensynet med de gamle fjelde; men aldrig saasnart de hadde faat hilst paa alle fjeldene, kom der sigende over dem en forunderlig længsel efter prærien... Det var saa forunderlig rart ikke at kunne se længer end borti nærmeste fjeldvæggen. Og saa merkelig nær, som fjeldet nu var kommet! I deres barndom syntes fjeldene dem at være saa meget længer borte; men nu, de hadde været vant til at indstille øiet for de lange avstande, de umaadelige avstande til nærmeste stængsel for utsynet — den blaa himmelhvælving, nu syntes de det var blit saa

knugende trangt mellem de høitidelige fjelde som stod der saa alvorlige og tause og stængte veien for alt utsyn. Og længselen efter prærien blev tifold sterkere; og saa mangen en norsk farmer som vendte tilbake til gamle mor Norge for at slaa sig tilro der for resten av sine levedage, har atter pakket sin kuffert og dradd over havet til prærien, hvor han kunde la øiet dra viden om uten hinder av fjeld eller stængende aas, og hvor det liksom var saa uendelig meget lettere at dra pusten......

— — — — — — En sommerdag i bugghen paa ubebodde prærien, hvor en kan kjøre frem efter gamle indianer trails, mil efter mil, uten at se andet tegn til menneskelig liv end bare denne trailen... den som har prøvet dette vet, hvad det vil si at være en fri mand — fri fra puffende og skumpende mennesker i storbyens larmende vrimmel, fri fra al lov og vedtægts truende bud og befalinger. Man føler sig som et menneske, man føler sig stor i al sin litenhet; for aldrig føler vel mennesket sig saa liten som alene ute paa den store prærien, og aldrig føler mennesket sig saa stor som ute paa den ensomme prærien, hvor man kan være sig selv, helt og fuldt, uten alle de tusender knugende hensyn som man er nødt til at ta i en forpustet jagende menneskevrimmel, hvor du ikke kjender nogen, og ingen kjender dig, og ingen bryr sig om dig. Stans dig selv et øieblik inde i storbyens larm og tummel, med fremmede mennesker i hundrevis, i tusenvis, skumpende dig i deres forvildede jag hit og dit, og spør dig selv, hvad og hvem du er i al denne forstyrrelse. Og du vil føle dig som et støvgran i en stor sandstorm, som et lite numer i en stor mængde, som et nul i fattigkommissionen... Ta dig selv ute paa den folketomme prærie, hvor indianer trailen er det eneste som sir dig, at menneskelige væsener har været der før dig — og du vil føle at du pludselig er forandret fra at være støvkornet i sandstormen eller det lille numer i den store mængde til at være den eneste, den største og den første, og du vil føle dine lunger utvide sig, og du kan dra pusten frit uten at behøve at frygte for at du tar for meget luft bort fra andre.... Du føler dig som skapningens herre, din egen herre, og du føler dig i det herligste selskap i al din ensomhet — fordi du for et øieblik føler dig i pakt med den natur som du er sat til at leve i som et naturens barn.....

Jeg tænker med vemod paa mange av de steder, hvor jeg første aaret jeg var i Canada kunde kjøre mil efter mil uten at se andet spor efter menneskelige væsener end indianer trails, og hvor jeg kunde være alene med naturen som den hadde ligget urørt av menneskehænder i aartusener.... Nu er det alt under plogen, og der er gjærder rundt alle kvarter og fine veier og fine huse, og civilisationen har holdt sit indtog under fuld musik med piano og orgel og store og smaa trommer. Og alt som er igjen av urnaturens idyl er et vemodig minde.......

Prærien har fanget mit sind, den drager mig, og jeg længes ut mot den, længes saa jeg blir syk tilsinds, naar jeg ser, jeg er bundet av alle de mange smaahensyn til storbyen... hvergang jeg tænker paa prærien, prærien en solblank sommerdag eller en vinterdag med forrykende snestorm, saa suger det mig under brystet, og jeg synes det er saa knugende trangt herinde mellem de høie murhusene med de triste skitne væggene som stænger for sol og for luft...

Men en vakker dag river jeg mig løs og drar ut paa de store vidder igjen, hvor jeg kan trække pusten frit, og hvor solen kan skinne paa mig fra alle sider, og vinden blaase fra alle kanter, og hvor jeg ikke for hvert skridt tramper paa andres ømme tær, og hvor jeg ikke er nøtt til at finde mig i at andre kan trampe hen over mig med brutale, hjerteraa føtter, hvis livslyst det er at trampe andre ned.... Jeg skal ut til prærien igjen... ut paa det store stivnede havet, hvor der er fred for tanker og sind, og hvor jeg kan føle mig som et menneske, være mig selv...............

Jeremias Jonassen.

Har du nogensinde forsøkt at skrive en bog, og saa, netop i det øieblik du følte paa dig selv at du skulde til at skrive paa den boka for alvor, opdaget du at det fastsatte antal sider alle var fulde? Vel, jeg befinder mig nu i akkurat denne nydelige kattepine. — — —. Og for at gjøre pinen endnu værre, fik jeg i det aller mest kritiske øieblik besøk av min gode ven, landsmand og homesteader paa Canada-prærien, Jeremias Jonassen, som kom indom for at si et foreløbig farvel til mig, før han drog paa julebesøk til Norge. . . . .

Goddag Ingvar, sa'n Jeremias idetsamme han stak hode ind gjennem døren, og tak for sist, la han til; og idetsamme tok han en splinter flunkende ny skindhue av. . . . .

Men kjære Jeremias, sa jeg, hvad i al verden har du gjort med haaret dit? Du har jo bare en fire, fem tister staaende igjen hist og her paa skallen din, sa jeg i største bestyrtelse.—Jo, du ser, det gik slik for sig, sa'n Jeremias; og strøk sig kjælent gjennem den forhenværende haarflukt med haanden; jeg har holdt paa aa eksperimentere med en ny flyvemaskine, sa'n, og her om dagen fik jeg en idé, som jeg maatte prøve paa staaende flækken. Den nye ideen jeg fik gik ut paa at forringe vægten av maskinen til det mindst mulige for at forøke farten til det mest mulige, som det heter i Videnskabens Vidundere, sa'n Jeremias med en meget videnskabelig mine. Og saa svalt jeg mig selv i tre dage og nætter, sa'n, og da jeg saa satte mig op i flyveren og satte farten paa, fløi hele greia avsted med slik rasendes fart, at jeg først mista hua mi, en stund efter mista jeg besindelsa, og før jeg fik stanset hadde jeg ogsaa mista alt haaret mit, med undtagels av de tisterne du ser her opi skallen paa mig, sa'n Jeremias aa pekte med sagtmodighet paa de ensomme rester av hans hovedskalles haarbedækning. . . . . . Hvad er det for slags flyvemaskine du har holdt paa og eksperimentere med da, Jeremias, sa jeg; du har aldrig fortalt mig

om at du hadde nogen flyvemaskine, sa jeg. — Vel[illegible] Jeremias, det er saa længe siden du var paa homesteaden min, vet du, sa'n, og jeg har hat det saa overhændig travelt, at jeg har ikke hat tid til aa skrive til dig om det; men jeg kan nu si dig saa mye om maskinen, at den er laga av fire gamle paraplyer, en gammel spinderok og en bicycle. Ja, og saa hører det en vindbælg med til riggen; en av disse indretningerne som dem bruker i smiene til aa blaase i varmen med, du vet, la'n Jeremias til. — Det maa være svare til maskine du har faat, sa jeg. — Ja, sa'n Jeremias, om du kommer ut til prærien til vaaren, skal du faa være med tilveirs, sa'n, og da skal du faa din en slik jordmorskyss gjennem lufta, sa'n, som du aldrig har set maken til i hele dit tidligere flygendes liv, sa'n, aa smilte fornøid med sin egen veltalenhet.

— Jaja, fortsatte'n Jeremias, nu skal jeg over blaamyra til Norge da, sa'n; det er længe siden jeg var der nu, sa'n, og rart skal det bli aa faa se igjen gamle mor Norges land, sa'n.... Ja, aa du er da vel ikke ræd for at reise over havet, sa jeg, du, som har vært med paa saa mange eventyr før i dit liv? — Aa langt ifra, er du gæln du da, svarte'n Jeremias, jeg er saa gla saa sjæla hopper i kroppen paa mig; for nu kan du tro, jeg skal lure ta baade engelskmænna aa tyskera mange hemmeligheter baade om undervandsbaater aa luftskiber aa alt det andre dem bruker i krigen; ja, jeg blir nu vel saa fuld av nye ideer, før jeg kan komme mig hjem til homesteaden ut paa prærien igjen, at jeg kommer til aa rævne, sa'n Jeremias. Du kan tro jeg skal bruke baade auerne og høreapparaterne, aa baade luftkikkert aa vandkikkert; ikke skal dem faa snyte mig for en eneste av sine hemmelige krigsmaskiner og opfindelser, maa du tru. Ja, jeg kommer nu over til Canada igjen straks paa ny-aaret, aa da skal jeg komme indom aa hilse paa dig, sa'n Jeremias; aa kommer du ut paa prærien til vaaren, saa maa du være forberedt paa aa faa se mye nyt aa mye rart paa Jeremias Jonassens homestead, sa'n.

— Jeremias, sa jeg, og saa alvorlig paa min ven; vet du hvad jeg nu skal gjøre? — Nei, sa'n Jeremias, hvordan kan noget levende menneske vite, hvad en slik figur som du tænker paa at ta sig til med; skal du bli katolik, eller skal du reise til Afrika aa bli menneskeæder kanske?... Aa nei da, svarte jeg; nei da, jeg skal skrive ei bok om dig

Jeremias, sa jeg; og den boka skal hete „Jeremias Jonassens Oplevelser", sa jeg. — Er du aldeles tummelumsk gut, sa'n Jeremias; skrive ei bok om mig, hvad skulde det være aa skrive om mig da? — Jo, nu skal du høre Jeremias, sa jeg. Nu har jeg i flere aar samlet sammen alle de merkelige historierne du har fortalt mig, naar jeg har besøkt dig ute paa prærien; og nu skal jeg sætte alt ihop sammen i ei bok; vi har hele den nordpolsreisen din; saa har vi reisen til Afrikas mørke fastland, da du hang fast i rompa paa kjæmpeslangen som drog dig fire og en halv mil gjennem urskogen; og det var jo paa den turen, at de tre hønene du hadde med hværpet haardkokte egg; og saa har vi den merkelige reisen din fra Norge til Canada, og saa alle dine bedrifter her paa Canada prærien og alt om dit liv som bachelor i dit slot derute paa prærien. Alt sammen skal det i boka, Jeremias, sa jeg; og kanske blir det flere bøker av det ogsaa, la jeg til.— — — — Ja, saa faar du ha det saa inderlig bra paa reisen da, Jeremias, sa jeg; aa saa faar du hilse alle kjendte, naar du kommer til Norge.... Du skal ha tak, sa'n Jeremias; men det er ikke en kjæft som vil kjøpe den boka du skal skrive om mig, la'n til... Vi faar se, svarte jeg....